

پیام‌های

شماره ۳۲۳، اکتبر ۲۰۰۶، ۱۶۳ بدیع

جشن نامه دکتر ادو شفر
به مناسبت هشتادمین زادروز او

یادداشت ماه

«خوشا بر شما ای علمای بهائی. سوگند به پروردگار، شما باید امواج دریای اعظم، ستارگان آسمان فضل، و پرچم‌های پیروزی که میان زمین و آسمان در موج است. شما باید مظاهر پایداری میان مردمان و مشارق بیان برای همهٔ امکان. خوشا به حال کسی که به شما رو آورد و وای بر آن که از شما روگرداند.»

کتاب مستطاب اقدس، بند ۱۷۳، ترجمه به مضمون

با این بیان مقدس حضرت بهاءالله که در ستایش مقام علمای بهائی نازل گردیده آغاز این شماره را زینت می‌دهیم و هشتادمین سال‌روز دانشمند بزرگ بهائی دکتر ادو شفر را تبریک می‌گوییم. شرح مقامات علمی و فضایل اخلاقی و انتشارات گرانبها و دیگر خدمات بزرگ او به عالم بهائی در مقالات دیگر آمده است. آنچه در این یادداشت اشاره به آن ضروری است آنکه بزرگداشت از دکتر ادو شفر را در حقیقت وسیله‌ای برای بزرگداشت مقام بلند علم و تحقیق در جامعهٔ بهائی می‌دانیم به آن امید که روز به روز دانشمندان ما افزونی گیرند و از آثار و نتایج تحقیقاتشان جامعه بهره‌ور گردد. دنباله درص ۱۸

فهرست مندرجات

دانشور بزرگ بهائی / ۲۸	از آثار مقدسه / ۳
آشتی ایمان و خرد / ۳۲	دستخط بیت العدل اعظم الهی / ۵
شخصیتی ممتاز / ۳۹	نگاهی به وقایع اخیر مصر (۱) / ۱۰
نخستین عالم الهیات	شعر، یادی از دورهٔ ۱۷ انجمن ادب و هنر / ۱۶
بهائی آلمانی زبان / ۴۴	جشن نامهٔ دکتر ادو شفر
راست را کژانگاشته‌اند / ۴۹	دنبالهٔ یادداشت ماه / ۱۷
از گلخن فانی به گلشن باقی / ۵۷	زندگی و خدمات دکتر ادو شفر / ۲۰
نامه‌های خوانندگان / ۶۰	سپاس از خدمات دکتر ادو شفر / ۲۴

عکس روی جلد: دانشمند ارجمند بهائی دکتر ادو شفر رجوع فرمایید به صفحات داخل مجله.

ایوم باید جمیع شئون را فراموش نمود مگر یک شأن

از مکاتیب حضرت عبدالهیا، (منجاتی از جهنم)

- ایوم باید جمیع شئون را فراموش نمود مگر یک شأن و آن اعلا کلمة الله و اطاعت و نصرت امر الله است. اگر وفای بر عهد الله و میثاقه خواهیم این است. زمان هن و وقت فدای خواهد رسید باید در این غیبت و نصیبت جانفشانی نمود و به شنای حق بین خالق برخواست و نار الله الموقده و قلب اسکان زد و به نغمه صور الهی و نغمه کلزار زحور رحمانی آفاق را زنده و تروتازه نمود، پس آهنگ ملا اعلی کرد و در ملکوت الهی با وحی منور و روحی مطهر وارد شد و آلام محزون و مہوم و کسل و محسوم از این عالم به عالم دیگر شتافتن چندان لطفی ندارد. (۱۰۴-۱۰۵)

- عبدالهیا، دمی نیاساید و نفسی راحت ننماید. راحت مفقود، خواب بدو ساعت مقصود، و اکثر شب و از تب در التهاب موفور زیر اجسد تحمل این شقت نماید با وجود این طرقة العین مستور نیارد و از این زحمت و مشقات و حرارت و التهاب و تب و تاب در کمال سرور پس معلوم است که چگونه باید همسر و هم جنس و هم قدم و هم قدم این بنده اہم عظیم باشید. (ص ۱۰۳)

- در عالم وجود بہت خدمت امور عظیمہ باید تحمل صد مات و مشکلات نمود علی الخصوص عظیم موجب عالم انسانی ندای ملکوت الهی، یقین است کہ انسان در دریای محن آلام غرق گردد و خدا شہید و خورد ولی عاقبت ظلمت بلایا زایل گردد و نور موجب کبری بدرخشد. در حوا میں حضرت مسیح مدائنہا کہ بر چہ آلام و محن بہتلا شدند ولی عاقبت آن بلایا موجب کبری بود حتی گشته شدن سبب حیات باید بود پس محزون مباش، و نخون مگرد، بلکه از این بلایا شاد و انبساط حاصل کن زیرا دلیل برنجاست

بدان عظم خدمت ندای بملکوت الله است و این منصب عظیم را اگر جمیع عالم جمع شوند از انسان
سلب نتوانند لهذا باین خدمت عظیم تشبیهت نمائید که غرضش ابدی است و بقایش سرمدی می این است
صفت عبد الهیاد و این است منشی آرزوی عبد الهیاد و این است حیات دل جان عبد الهیاد... (۱۱۰-۱۱۱)

ای بشیر الهی. مکاتیب شمار سید و از پریشانی منکر شما بجهت انقلاب بقعه مبارکه حیرت و است
زیرا وادی محبت الله میدان سخن آلام است و در ره عشق خون دل و آفت جان. باید چنین باشد
و الا چگونه صادقان از کا زبان مست زگردند و عاشقان از غافلان جدا شوند. قوه فاعله در میان
نفوس مطمئن و قلوب مضطرب مصائب و بلاهای مستتابعه است آنان که مؤمن و موقفتند زخم را مهم نمایند
و زهر را در یاق عظم شمرند و در آتش آرمایش چهره را آرایش دهند و راحت و آسایش این جهان را
آرایش شمرند بلکه تیسر جبار در عطا یابند و درد و آلام را عین درمان دانند لهذا شما حیران نگردید و با
سوزان و چشم گریان همدم شوید... باید اجاب نشرفحات الله بکشند و ترویج تعالیم عیسا، الله نمایند
و بکار خود مشغول گردند تا یاران بخلق و خوبی بسوخت شوند و روش سلوکی نمایند که همان جنت ضوون
گردد و روی زمین بهشت برین شود. این مهم است و الا بقا و قنای ما هیچیک از اهمیتی ندارد اصل
آن است که باید کل به جان و دل بکشیم تا حقیقت رحمانیت در قلب امکان جملوه گردد و
عالم بشه مرآت جمال جلیل کسبه شود. (۱۱۰-۱۱۱)

و تخطت العدل اعظم الهی

پیام بیت العدل اعظم الهی مورخ ۶
شهرالرحمة ۱۶۳ - ۲۹ جون ۲۰۰۶

مصمم تر کرده است. ملاحظه فرمایید که قوای
منبعته از تحمل و بردباری احبای عزیز ایران در
این ایام پرافتتان چطور مفهوم بیان مبارک:

«لو یسترون الثور فی البرآته ینظر من قطب
البحر و یقول انی محیی العالمین»

را روشن تر و وسایل و لوازم پیشرفت عنصری آن
را مهیاتر ساخته است. در این مقام، یادآوری
و عده محکمه الهیه که از قلم مبارک جمال
اقدس ابهی در اشاره به تزییقات وارده بر
نفس مظهر ظهور الهی نازل شده روح و روان را
به وجد و طرب می آورد که می فرمایند:

«وَأَمَّا الْآنَ حَجَبُونِي بِحِجَابِ الظُّلَامِ الَّذِي
نَسَجُوهُ بَأَيْدِي الظُّنُونِ وَالْأَوْهَامِ سَوْفَ تَشَقُّ
يَدُ الْبَيْضَاءِ جَيْبًا لِهَذِهِ اللَّيْلَةِ الدَّلْمَاءِ وَ يَفْتَحُ
اللَّهُ لِمَدِينَتِهِ بَابًا رَتَاجًا يَوْمَئِذٍ يَدْخُلُونَ فِيهَا
النَّاسُ أَفْوَاجًا وَيَقُولُونَ مَا قَالَتْهُ اللَّائِمَاتُ
مِن قَبْلِ لِيُظْهَرَ فِي الْغَايَاتِ مَا بَدَأَ فِي
الْبَدَايَاتِ»

معهد اعلیٰ با تمجید و قدردانی، آن عزیزان را
اطمینان می دهند که آتی نمی گذرد مگر آنکه
شهامت و شجاعت و استقامت و جانفشانی آن
دلدادگان روی جانان به یاد آید.

«این بلایا و رزایا و زجر و حبس و محنت و
ابتلا در ساحت کبریا مذکور و اجرش موفور

ای حبیان با وفا و برگزیدگان حضرت کبریا،
جامعه اسم اعظم در سراسر عالم مملو از
شور و شغف حاصله از شروع نقشه پنج ساله
جدید است. پیام های محبت آمیز واصله از
نمایندگان کانونشن های ملی ممالک مختلف
به مرکز جهانی، حاکی از عزم جزم بهائیان عالم
برای سرعت بخشیدن به فرایند یدخلون فی
دین الله افواجاً از طریق شروع برنامه های فشرده
رشد در حداقل ۱۵۰۰ محدوده جغرافیایی در
سراسر جهان می باشد. بسیاری از این پیام ها
حاوی این مزده جان فراست که شرح استقامت
احبای ایران در مقابله با تزییقات حالیه و
وفاداری آنان نسبت به اوامر الهیه در ایجاد
جوی روحانی در آن اجتماعات کمکی مؤثر
نموده است. پیام های واصله هم چنین بشارت
می دهد که جانفشانی شما عزیزان برای ارتقاء
مصالح امریه در شرایط صعب و دشوار فعلی،
سرمشقی از فداکاری، منبعی از قوای روحانی و
مشوقی مؤثر برای دیگر عاشقان روی بهاء در
اقصی نقاط عالم بوده و آنان را در مساعی
خود برای نشر نفعات الله و خدمت به امرالله

و محتوم. أما یوفی الصّابرون اجرهم بغير حساب»

برکات آسمانی و قوای روحانی منبعثه از اهراق دماء مطّهرة شهیدان و فداکاری‌ها و از خودگذشتگی‌های قاطبه اهل بهاء در آن سرزمین در تحمّل شرایط طاقت‌فرسا و سایل تحقّق و عود مبارکه الهیه را یکی بعد از دیگری مهیا ساخته و می‌سازد. به فرموده مبارک:

«... جمیع این بلا یا بمنزله دهن است برای اشتعال این مصباح کسّالک بی‌دل الله مایشاء و آنه علی کل شیء قدیر...»

حضرت ولیّ عزیز امرالله سنواتی بعد از جلوس بر کرسی ولایت، خطاب به محفل مقدّس روحانی مرکزی ایران چنین فرمودند:

«استخلاص این فتنه مظلوم بی‌گناه از قیود اسارت و چنگ ارباب ظلم و عداوت ضوضا و هیجان عمومی را مقتضی و حصول عزّت و رخا و آسایش حقیقی از برای اهل بهاء مقاومت و ممانعت و شور و آشوب اهل حقد و جفا را مستلزم پس اگر چنانچه تلاطم دریای بلا از دیداد یابد و طوفان محن و رزایا از شش جهت آن جمعیت مظلوم را احاطه نماید به حقّ الیقین بدانید و آنی متردّد نمایند که میعاد نجات و میقات جلوّه موعوده دیرینه نزدیک گشته و سایل اخیره فوز و نصرت عظمی از برای ملت ستمدیده بهاء در آن کشور مهیا و فراهم شده. قدم ثابت لازم و عزم راسخ واجب تا این مراحل باقیه طی گردد و مقصود و آمال اهل بهاء در اعلیّ المقامات پدیدار گردد و جلوه‌ای حیرت

انگیز نماید هذه سنة الله و لن تجد لسنة الله تبديلاً»

این بیانات محکمه مبارکه البته توشه راه هر عاشق باوفا در سبیل تحمّل بلا یا و تلاش برای وصول به معشوق و محبوب بی‌همتاست. ولی از طرفی مشاهده نشانه‌های فتح و ظفر قوای روحانی و استحکام مستمرّ بنیان امر الهی در حین شدت تضییقات اغلب سخت و دشوار است. پیام مورّخ ۲۷ دسامبر ۲۰۰۵ بیت العدل اعظم خطاب به مشاورین مجتمع در ارض اقدس و همچنین پیام رضوان سال ۲۰۰۶ معهد اعلیّ خطاب به بهائیان عالم را مطالعه فرمایید و ملاحظه نمایید که چه مقدار از فتوحات مذکوره، از جمله موفقیت جامعه در توسعه چهارچوب عمل برای پیشبرد فزاینده دخول افواج، بعد از وقوع انقلاب سال ۱۳۵۷ در ایران و به برکت جانفشانی‌ها و از خودگذشتگی‌های شما عزیزان نصیب شده است، فتوحاتی که هر یک به خودی خود، گامی عظیم در راه استقرار نظم جهان‌آرای الهی محسوب می‌شود.

در وقایع اخیر مصر تفکّر فرمایید که چطور استقامت احبّای عزیز ساکن آن سرزمین بالاخره منجر به اعلان عمومی بی‌ظنیر امر مبارک در جهان عرب شد. تنها در ماه می ۲۰۰۶، بیش از بیست هزار نفر در کشور مصر از سایت عربی بهائی برای کسب اطلاعات در مورد امر مبارک دیدن نموده و علاقمندان در نقاط مختلفه عالم هزاران نسخه از آثار مبارکه را به زبان عربی از کتابخانه اینترنت بهائی استخراج نمودند. میلیون‌ها نفر با تماشای برنامه‌های هفتگی یکی

از ایستگاه‌های تلویزیونی معروف آن کشور با حقایق و اصول امرالله و بی‌انصافی اهل عدوان آشنا شدند. گروهی از متفکرین و مدافعین حقوق بشر به پشتیبانی علنی از حق بهائیان برای اخذ کارت شناسایی که حال از آن محرومند قیام کردند. جراید بین‌المللی عربی در سراسر عالم و سایت‌های مختلف اینترنت به زبان عربی نیز توجه خاصی به وضع بهائیان مصر نشان داده، موجب اشتهاز امر و نشر کلمه‌الله شدند.

حضرت عبدالبهاء ارواحنا لمظلومیته الفدا در یکی از الواح مبارکه می‌فرمایند:

«... و از غرائب و قووعات این است که اعظم وسیله صون و حمایت این حقیقت نورانیت هجوم اعداست و آلام و محن بی‌منتها. زجاج آن سراج اریاح است و سبب سلامت آن سفینه شدت امواج ...»

پس صبر و اصطبار بیش از پیش لازم و آمادگی کامل جامعه برای قبول مسؤلیت‌های مضاعفه ناشی از رفع موانع و محدودیت‌ها واجب تا در میقات معین و با اراده جمالی قدم ابواب رخا بروجه احباء گشوده شود، یار دلنشین رخ بگشاید و روز پیروزی جلوه نماید.

در حین تأمل و تعمق درباره وضع موجود در ایران و مشکلاتی که جامعه بهائی با آن روبرو است، شایسته است که احبای عزیز متوجهاً الی‌الله نکته مهم دیگری را نیز به خاطر داشته باشند و آن اینکه چون دشمنان امرالله در این ایام به دلائل مختلفه خود را برای هجوم فزاینده و علنی به جامعه بهائی محدود می‌بینند، برای رسیدن به هدف خود آنچه را

قادردند- از ایجاد محدودیت‌های اقتصادی تا مسدود نمودن ترقیات اجتماعی، از ایجاد ترس و نگرانی تا اشاعه کذب و افترا، از ممانعت ورود دانشجویان بهائی به دانشگاه‌ها تا تسهیل اخذ گذرنامه و خروج از کشور- مجری می‌دارند تا احبای عزیز را تشویق و یا مجبور به ترک وطن مألوف سازند و بدین وسیله به زعم خود جامعه بهائی مهد امرالله را تضعیف و سرانجام ریشه کن نمایند. در پرتو این بررسی‌ها روشن خواهد شد که ترک ایران در شرایط فعلی موجب افسردگی خاطر دوستانی که به حبل استقامت متمسکند گشته و بدون شک دشمنان امرالله را جسور و در تعقیب اهداف غیر انسانی خود مصمم‌تر می‌کند.

یکی از ارزشمندترین ثمرات فداکاری‌ها و تحمّل محن وارده بر شما عزیزان در سنوات اخیر، افزایش چشمگیر آمادگی اهل عالم و ملت ایران برای قبول امر مبارک است. این سرمایه گرانها که با دادن جان و مال و راحت و آسایش و فدا کردن پیشرفت‌های مادی و دنیوی احبای عزیز از پیر و جوان حاصل گشته و اساس ترقیات و فتوحاتی جدید در عصر تکوین محسوب می‌شود باید به بهترین وجه ممکن مورد بهره برداری قرارگیرد. خواهران و برادران روحانی شما در سراسر عالم، با حمایت مؤسسات امری، مساعی خود را برای انجام این امر تمرکز داده‌اند و جامعه اعظم در سرزمین مقدس ایران، چه افراد و چه تشکیلات امری، نیز باید بیش از پیش بکوشد تا اطمینان یابد که برای مقابله با این مسؤلیت تاریخی از آمادگی فکری و روانی، معلومات امری و

مهارت‌های لازمه بهره‌مند است. بدون شک شما عزیزان در این موقعیت خطیر به وظایف خود در مقابل تبلیغ افرادی که مهم‌ترین جنبه این آمادگی است آگاهید. چندی پیش بیت العدل اعظم الهی بعد از بررسی اوضاع مهد امرالله و مصالح امر در آن کشور به یاران ایران توصیه نمودند که مؤسسه آموزشی در ایران را به عنوان سیستم رسمی ملی که زیر نظر ایشان اداره می‌شد منحل نمایند و از آن تاریخ به بعد یاران و خادمین مسؤلیتی در قبال امور تبلیغ انفرادی احباء نداشته باشند. این تصمیم معهد اعلی برای حفظ و صیانت یاران و خادمین و جامعه بهائی و رعایت امور مملکتی و به عنوان نشانی از اشتیاق به همکاری جامعه بهائی با اولیای امور گرفته شد. ولی معنی و مفهوم این تصمیم این است که افراد احباء باید در انجام امر مهم تبلیغ که از جمله وظایف روحانی و تخطی ناپذیر هر فرد بهائی است بیش از پیش کوشا باشند، هیچ فرصتی را از دست ندهند و با رعایت حکمت و از طریق ابتکار شخصی، تا حد امکان با استفاده از بینش‌های روحانی و تعلیماتی که در فرایند مؤسسه آموزشی آموخته‌اند به این وظیفه خطیر قیام کنند و در این راه همدیگر را نیز تشویق و حمایت نمایند. ملاحظه فرمایید که حضرت عبدالبهاء در اهمیت تبلیغ چه می‌فرمایند:

«... ای بندگان جمال مبارک از قرار معلوم از کثرت اغتشاش امر تبلیغ اندکی مهجور مانده. این معلوم و واضح است که الیوم تأییدات غیبیه الهیه شامل حال مبلغین است و اگر تبلیغ تأخیر افتد به کلی تأیید

منقطع گردد زیرا مستحیل و محال است که بدون تبلیغ احبای الهی تأیید یابند. در هر صورت باید تبلیغ نمود ولی به حکمت، اگر چهاراً ممکن نه، خفياً به تربیت نفوس پردازند و سبب حصول روح و ریحان در عالم انسان شوند... مقصود این است که در ایام امن و امان باید تبلیغ را در نهایت گرمی مجری داشت و چون امن و امان نه باید به نهایت حکمت مجری نمود. اما به کلی تعطیل جائز نه زیرا به کلی تأیید منقطع گردد...»

پس ای حاملان امانت الهیه، در این ایام که بلایا و رزایا و محن و فتن از هر جهت احاطه نموده، دست شکرانه به آستان مقدسش بلند کنید که الحمدلله از جند وفایش محسوب، به جبل میثاقش متمسک، به اطاعت او امرش مفتخر، به رداء استقامتش ملبس، و در میادین خدمت و ترویج مصالح امرش ساعی و قائم هستید. در محیط گرم خانواده و با فرزندان دلبند و جوانان برومند خود این نکات را در میان گذارید و ایشان را از قدردانی عمیق معهد اعلی مطمئن سازید که الحمدلله فداکاری‌های آن نور دیدگان نیز در رق منشور با خط جلی مسطور و موجب افتخار جامعه بهائی و نسل‌های آینده عالم بشری است.

بیت العدل اعظم در اعتبار مقدسه علیا آن یاران ممتحن جمال ابهی را به ادعیه قلبیه خود اطمینان می‌دهند و حفظ و صیانت و موفقیت کل را از درگاه مقدسش مسئلت می‌فرمایند.
با تقدیم تحیات
از طرف دارالانشاء بیت العدل اعظم ■

ترجمه پیام بیت العدل اعظم الهی خطاب به بهائیان سراسر عالم،

۱۷ آگست ۲۰۰۶

دوستان عزیز و محبوب،

بحران یکماهه‌ای که زندگی در این منطقه را شدیداً به خطر انداخته بود و تهدیدی محرز برای حفاظت مرکز جهانی امر مبارک محسوب می‌شد به لطف و مرحمت الهی در ظرف چند روز گذشته فرو نشست. قربانیان بی‌گناه هر دو سوی این مخاصمه را در ادعیه صمیمانه خود به یاد آریم و تسلی قلوب محزون آنان را از درگاه الهی مسئلت نمائیم.

با حمد و ثنا به درگاه جمال اقدس ابهی به اطلاع می‌رسانیم که آسیبی به اماکن متبرکه وارد نیامده و خادمین ارض اقدس محفوظ مانده و با عزمی راسخ و پشتکاری قابل ستایش به انجام وظائف خویش مشغول بوده‌اند.

در بدایت این ایام خطرناک قلوب این ضعفا از مشاهده چهره‌های نورانی و مصمم ۱۷۲ نفر از زائرین اعتبار مقدسه که موفق به شرکت در آخرین دوره زیارت سال ۲۰۰۶-۲۰۰۵ گردیدند مستبشر شد. در حالیکه ابرهای تیره نزع بر ارض اقدس سایه افکنده بود این زائرین عزیز از ۱۶ کشور مختلف به این شطر وارد شدند و به علت وضع غیر قابل پیش بینی موجود، فقط در شب نهم اقامتشان به زیارت روضه مبارکه در بهجی مشرف شدند. زیارت مطاف ملا اعلی برای این عزیزان موهبتی غیر مترقبه و نقطه اعلای تشرقی بی‌سابقه به اعتبار

مقدسه علیا بود. بالاخره با قلبی مملو از رضایت و روحی مستبشر و با آمادگی برای تمرکز نیروهای روحانی خویش در راه تحقق هدف جهانی نقشه پنج‌ساله به میادین خدمت خود مراجعت نمودند.

اغتشاش اخیر که بار دیگر ارض اقدس را در بر گرفت تنها جدیدترین واقعه در سلسله آشوب‌های مکرری است که اوضاع بی‌ثباتی را که دیری است بر خاورمیانه حکمفرماست نمایان می‌سازد و تنها یکی از مصائب بی‌شمار و فزاینده‌ای است که عالم بشریت را متزلزل ساخته است. برای پیروان جمال اقدس ابهی که به دیدگاه شفابخش نقشه الهی در مرحله

فعلی آن واقفند ناآرامی‌هایی که متناوباً این سرزمین انبیای الهی را تحت تأثیر قرار می‌دهد می‌تواند بیش از هر چیز یادآور و فی الحقیقه انگیزه‌ای برای انجام مجهودات و ایفای وظائف فوری ایشان باشد. پس با

تمام قوا و با اطمینان کامل به تحقق و عود شکوهمند الهی قیام نمائید و اجازه ندهید که هیچ مشکلی شما را از خدمت باز دارد.

دو روز پیش به زیارت بهجی فائز شدیم و به شکرانه این موهبت که حضرت بهاء‌الله مرکز جهانی امر مبارک خود را در کهف حفظ و حمایت خویش صیانت فرمود بالتیابه از طرف یکایک شما عزیزان سر بر آستان مقدسش گذاشتیم. حال نیز در ادعیه خود نزول تأییدات الهیه را برای حمایت اقدامات شما در راه پیشبرد اهداف امر عظیمش خواستاریم.

امضاء: بیت العدل اعظم ■

کتابی به وقایع اخیر مصر

خودداری از صدور کارت شناسایی برای شهروندان بهائی

کیومرث مظلوم

آنان علیه وزارت داخله و سازمان‌های اداری، تسلیم دادگاه اداری (محکمة القضاء الاداری) و در چهارم آوریل ۲۰۰۶ دادگاه اداری شهر اسکندریه بر له آنان رأی داد و به موجب حکم صادره دولت را قانوناً موظف به دادن کارت شناسایی به بهائیان با قید اینکه کلمه بهائی به عنوان دیانت در آن درج شود. کارت این زوج بهائی هنگامیکه آنان برای اضافه کردن نام دخترانشان در گذرنامه خود مراجعه کرده بودند توسط اداره گذرنامه ضبط گردید.^۱

در حالیکه جامعه کوچک بهائیان مصر از این پیروزی بسیار خوشحال بودند و گروه‌های طرفدار حقوق بشر چنین تصمیمی را شادمانه تحسین می‌کردند، دولت با مخالفت شدید علمای جامعه الازهر و گروه اخوان المسلمین در پارلمان روبرو گردید که با هرگونه شناسایی امر بهائی به عنوان دیانت به سختی اعتراض نمودند و خواهان تقاضای فرجام از تصمیم

از سال ۱۹۶۰ با فرمان صادره از طرف جمال عبدالناصر رئیس جمهور وقت مصر تشکیلات بهائیان منحل و تمام فعالیت‌های آنان ممنوع و کلیه اموال و دارایی جامعه مصادره گردید. گویی همه اینها کافی نبود اخیراً این جامعه با ستم و آزاری جدید روبرو می‌باشد- ستم و آزاری که از پارلمان مصر و دیوانعالی اداری آن کشور گرفته تا رسانه‌های تلویزیونی و رادیویی، روزنامه‌ها، مجلات، مساجد و اینترنت را به آن مشغول داشته است.

علت تنگ کردن عرصه بر بهائیان آنست که مقامات مصری آنان را خارج از سه دین اسلام، مسیحیت و یهود می‌شناسند و به همین سبب از دادن کارت شناسایی و سایر مدارک به آنان خودداری می‌نمایند.

سابقه هياهو و غوغایی که دور و بر بهائیان برخاسته به شکایتی باز می‌گردد که یک زوج بهائی به علت عدم صدور کارت شناسایی برای

دادگاه مذکور شدند. در نتیجه دولت چنین درخواستی را در ۷ مه تسلیم نمود و به دنبال آن دیوانعالی اداری (المحکمة الاداریة العلیا) حکم دادگاه پائین تر را در جلسه ۱۵ مه خود بطور موقت به حالت تعلیق درآورد و رسیدگی و بحث اساسی بر رأی دادگاه را به تاریخ ۱۹ ژوئن موکول نمود. و در جلسه ۱۹ ژوئن خود نیز، به علت عدم دریافت گزارش هیأت مشورتی دیوانعالی، لاجرم رسیدگی را تا تاریخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۶ به تعویق انداخت.^۱

نقش کارت شناسایی و تحوّل آن در سال‌های اخیر

کارت شناسایی در مصر مانند همه جای دنیای متمدن مدرکی است بسیار مهم و اساسی و بدون آن به هیچ کاری از جمله استخدام، تحصیل، ازدواج، استفاده از خدمات درمانی دولتی در بیمارستان‌ها، گرفتن گذرنامه، داشتن حساب بانکی، خرید و فروش املاک و غیره نمی‌توان دست زد. علاوه بر این در بسیاری از جاده‌ها پلیس به منظور شناسایی افراد به

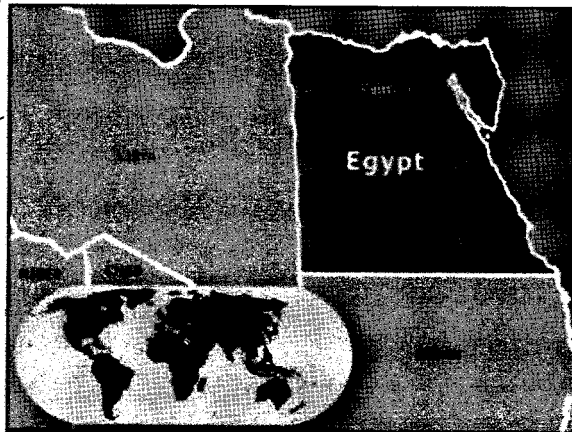
اتومبیل‌ها و اتوبوس‌ها دستور توقف می‌دهد و به بازرسی می‌پردازد. پیداست که ناچاراً کسانی که فاقد کارت شناسایی باشند باید از سفر کردن

صرف‌نظر نمایند.

از ویژگی‌های کارت شناسایی مصر اینست که در آن محلی برای ذکر دیانت دارنده کارت معلوم گردیده، اما می‌توان در آن تنها نام یکی از سه دیانتی را که در مصر رسمیت دارند یعنی اسلام، مسیحی یا یهودی را نوشت. بهائیان پیوسته از اینکه برخلاف حقیقت و به دروغ خود را مسلمان، مسیحی یا یهودی معرفی نمایند از این کار خودداری کرده‌اند زیرا چنین عملی نه تنها فریب‌کاری و ناپسند است بلکه می‌تواند به کسانی که در پی از میان برداشتن بهائیان در مصرند حربه‌ای به دست دهد. تا چند سال پیش بهائیان در کارت‌های شناسایی سابق که کامپیوتری نبود محل دیانت را سفید می‌گذاشتند یا در برابر آن خط می‌کشیدند، یا می‌نوشتند "دین دیگر" و یا حتی گاهی بدون پروا صریحاً می‌نوشتند "بهائی". با این ترتیب در گذشته بهائیان می‌توانستند با دریافت کارت در جامعه مصر به زندگی ادامه دهند.

در دهه ۱۹۹۰ دولت اعلام نمود که کارت‌های شناسایی جدید کامپیوتری که کمتر

قابل جعل است برای شهروندان صادر خواهد کرد، اما این تبدیل کارت‌های قدیم به جدید را به تدریج انجام خواهد داد و تا ژانویه سال ۲۰۰۵ تکمیل خواهد

کرد- کاری که ظاهراً تا سال ۲۰۰۶ طول کشید. با این سیستم جدید کامپیوتری در وضع کارت‌ها تغییراتی صورت گرفت. بطور مثال در سال ۲۰۰۳، چهار نفر بهائی توانستند کارت‌هایی دریافت دارند که در برابر دیانت نوشته شده بود "دیانت دیگر". اما اخیراً نرم افزار مورد استفاده را طوری تغییر داده‌اند که اجباراً در کارت فقط می‌توان نام یکی از سه دیانت رسمی را نوشت. یعنی اگر محل دیانت خالی هم گذاشته شود، کامپیوتر از صدور کارت خودداری می‌نماید.

جامعه بهائی مصر برای حل این مشکل در موارد متعدد به دولت مراجعه کرد و درخواست نمود که تغییر ساده‌ای در برنامه کامپیوتری داده شود تا بهائیان هم بتوانند کارت‌های جدید کامپیوتری را دریافت دارند اما همواره به این درخواست‌ها پاسخ رد داده شد.

هرگاه وضع کنونی هم چنان ادامه یابد تا پایان سال ۲۰۰۶ تمام بهائیان فاقد کارت شناسایی خواهند شد و در نتیجه حتی از استفاده از پول خود در بانک‌ها و استفاده از خدمات درمانی دولتی یا خرید مواد خوراکی از مغازه‌های دولتی محروم خواهند گردید. جوانان بهائی نیز بدون کارت شناسایی عملاً در خانه‌های خود زندانی خواهند شد زیرا چه بسا پلیس شب‌ها به بازرسی جوانان در معابر عمومی می‌پردازد و کسانی را که فاقد کارت شناسایی باشند دستگیر و راهی زندان می‌نماید. به علاوه در چنین وضعی نام‌نویسی در کالج‌ها و دانشگاه‌ها نیز برای جوانان غیر ممکن خواهد گردید.^۱

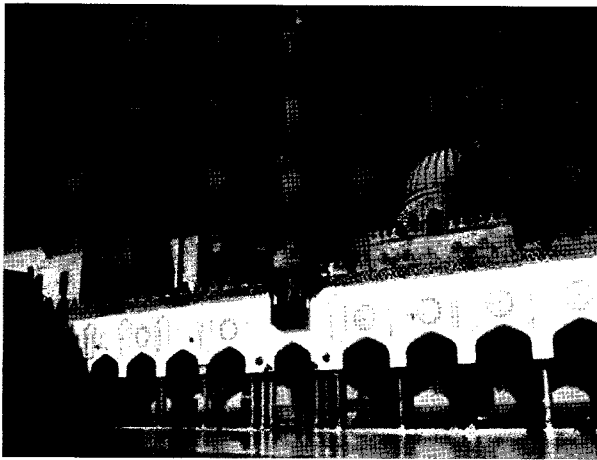
پژواک‌ها، تنش‌ها و واکنش‌ها

صدور حکم دادگاه اداری اسکندریه به طرفداری از حق بهائیان، و اعتراض علمای الازهر و دیگر بنیادگرایان دینی در پارلمان، و به تعلیق درآمدن حکم مذکور توسط دیوانعالی اداری، طوفانی از پژواک‌ها، تنش‌ها و واکنش‌ها را در کشور مصر برپا نمود. بسیاری از تلویزیون‌ها و رادیوها به تکرار برنامه‌های مفصلی پخش و نظرات موافق و مخالف را به گوش مردم رساندند؛ گروه‌های طرفدار حقوق بشر در حمایت از حق بهائیان داد سخن دادند و بر عکس نمایندگان الازهر و گروه اخوان المسلمین، که حکم مذکور را تهدیدی برای جامعه مصر و اسلام می‌دانند، علیه آن قیام نمودند؛ بیش از یکصد بار روزنامه‌ها و مجلات مصر درباره این رویداد گزارش‌ها، مقالات و نظراتی را منتشر کردند و بسیاری از آنها ضمناً آئین بهائی را با دیدهای متفاوت معرفی نمودند؛ حتی روزنامه‌های بحرین، کویت و کشورهای دیگر منطقه، از جمله ایران (روزنامه کیهان، مورخه ۹ اردیبهشت ۱۳۸۵)، مقالاتی انتشار دادند. در بسیاری از مساجد شهرهای مصر، علیه امر بهائی سخن راندند و بالاخره در سایت‌های اینترنت مردم عربی زبان چه در داخل مصر و چه در نقاط دیگر دنیا در این باره به بحث و گفتگو و اظهار نظر پرداختند. شاهد این گفتار و این ادعا از جمله هفته نامه الاهرام است که در شماره ۲۴ تا ۳۰ مه به زبان فرانسه چنین نوشت: «در این زمان همه مردم از روشنفکران گرفته تا ملایان و راهبان و مردم کوچک و بازار درباره این رویداد گفتگو

می‌کنند»^۲.

برای اینکه خوانندگان عزیز تا اندازه‌ای در جریان این واقعه‌ها قرارگیرند در اینجا نمونه‌هایی از اقدامات انجام شده و پژواک‌ها و تنش‌ها و واکنش‌ها ارائه می‌گردد:

- در ششم آوریل، بخش خبری سایت اینترنتی IRIN، وابسته به سازمان ملل متحد برای منطقه، در مقاله خود از جمله چنین نگاشت: «طرفداران حقوق بشر، رأی دادگاه اداری در شناسایی حق بهائیان را از ثبت دیانت

مسجد الازهر، قاهره- مصر: این مسجد بین سال‌های ۳۵۹ تا ۳۶۱ هجری به دست جوهر صقلی، فرمانده فاطمی، و به امر خلیفه معزالدین الله همزمان با بنا نهادن قاهره، ساخته شد. در رمضان سال ۳۶۵ هجری، نخستین فعالیت‌های دانشگاهی در الازهر آغاز شد و علی ابن نعمان کتاب الاختصار را که نوشته پدرش بود در آنجا قرائت نمود و این نخستین سمینار برگزار شده در الازهر به شمار می‌آید.

آنان در مدارک رسمی نقطه عطفی می‌دانند»^۳.

- سایت یک شبکه تلویزیونی در اینترنت به نام «العربیه» مقاله‌ای انتشار داد با عنوان «آنها را وادار می‌کردند که دیانت خود را مسلمان ثبت کنند؛ یک دادگاه مصری دیانت بهائی را با وجود مخالفت الازهر به رسمیت شناخت». در هنگام تحریر این مقاله ۱۹۲ نفر از طبقات مختلف مردم درباره این مقاله اظهار نظر کرده‌اند.^۴

- روزنامه الوطن چاپ کویت در شماره ۷ آوریل، این رویداد را در عنوان مقاله خود «بزرگترین عقب‌نشینی الازهر» نامید و نوشت که «علمای الازهر از مقامات قضائی مصر خواسته‌اند تا درباره حکم شناسایی بهائیت به عنوان دیانت تجدید نظر نماید» و در متن مقاله

آورده است که «علما تأکید می‌کنند که بهائیان مسلمان نیستند بلکه برعکس نمایندگان صهیونیست و استعمارگران و دشمن مملکت می‌باشند»^۱.

- روزنامه معروف الاهرام در چند شماره، چه در روزنامه معمولی به زبان عربی و چه در هفته نامه‌های خود در شبکه اینترنت به زبان‌های انگلیسی و فرانسوی، مقالات مفصلی منتشر نمود. این روزنامه در شماره ۴ مه در عنوان گزارش خبری خود چنین نگاشت: «بحران در پارلمان در مورد حکم دادگاه درباره بهائی؛ نمایندگان می‌گویند بهائیت دین الهی نیست... و حکم دادگاه مغایر قانون اساسی است»^۱.

همین مؤسسه در هفته نامه اینترنتی خود به تاریخ ۱۱ تا ۱۷ مه مقاله مفصلی به انگلیسی به قلم خانم جهان شاهین درج نمود^۵ که یکی

از بهائیان در اینترنت مشروحاً به مطالب بی‌اساس آن مانند ارتباط بهائیان با صهیونیسم و غیره پاسخ داد.^۶ ترجمه فارسی مقاله مذکور و پاسخ آن به زبان فارسی در سایت نگاه در اینترنت آمده است.^۷

الاهرام مجدداً در هفته نامه اینترنتی مورّخه ۲۴ تا ۳۰ مه مقاله مفصلی به زبان فرانسوی زیر عنوان "بهائیان از زیر سایه بیرون می‌آیند" بر اساس گفتگوهایی که با افراد مختلف بهائی و علمای الازهر و کلای دادگستری و روشنفکران داشته منتشر نمود.^۸

- روزنامه *Middle East Times* در تاریخ ۱۱ مه مقاله‌ای با عنوان "کشمکش بهائیان برای کسب کامل حقوق شهروندی در مصر" انتشار داد.^۹

- علاوه بر رسانه‌های عمومی خاورمیانه، این رویداد در رسانه‌های کشورهای دیگر دنیا نیز بازتاب داشته است. از آن جمله:

روزنامه مهم کاتولیکی فرانسه به نام *La Croix* (صلیب) در تاریخ‌های ۱۸ و ۱۹ ژوئن مطالب مفصلی همراه با مصاحبه‌هایی که خبرگزاری "آژانس فرانس اکسپرس" از مصر مخابره کرده بود درج نمود.^{۱۰}

رادیو بی‌بی‌سی در بخش عربی برنامه‌های خود در روز ۱۵ ژوئن مصاحبه‌ای را که با یک خانواده بهائی مصری انجام داده بود در سه نوبت پخش کرد و خبر آن را در سایت خود در اینترنت انتشار داد.^{۱۱}

خبرگزاری آسوشیتدپرس در ۲۱ ژوئن از قاهره گزارشی مخابره نمود که روزنامه *واشنگتن پست* و چندین روزنامه دیگر آمریکا در شهرهای

Minneapolis, Syracuse, St. Louis, Montrey و یکی از روزنامه‌های انگلیسی زبان در بانکوک تایلند و روزنامه‌های بین‌المللی در اینترنت مانند Yahoo, Forbes, ABC International آن را انتشار دادند. در بیشتر این روزنامه‌ها عکس یکی از بهائیان مصر که با او مصاحبه به عمل آمده و نیز کارت شناسایی قدیمی وی (با ذکر دیانت بهائی در آن) که در پایان امسال از درجه اعتبار خواهد افتاد، چاپ شده است. در ضمن، نوشته روزنامه "ياهو" همراه با سه عکس زیبا از حضرت عبدالبهاء است (۱۲ و ۱۶). ترجمه فارسی این گزارش به قلم "مریم قم" در سایت نگاه آمده است.^۷

- از آنجا که در روزنامه *الاهرام* مورّخه ۲۶ آوریل آمده بود که بنا به درخواست وزارت دادگستری، شورای تحقیقات اسلامی الازهر مأمور مطالعه تمام مسائل مربوط به اصول و اعتقادات بهائی شده است، دفتر جامعه بین‌المللی بهائی در مقر سازمان ملل در نیویورک در تاریخ ۲۸ آوریل نامه‌ای به بلند پایگان جامعه الازهر نگاشت و یادآور شد که بطوریکه واضحاً در رأی دادگاه اسکندریه آمده در رویداد اخیر مسأله خواستن پذیرش منشأ الهی دیانت بهائی مطرح نیست بلکه خواسته بهائیان مطلب ساده عدم ثبت دیانت آنان بر خلاف حقیقت در کارت شناسایی است. و به دنبال آن ذکر نمود که اگر صرف نظر از این رویداد اخیر، شورا بخواهد درباره اصول اعتقادات بهائی تحقیق نماید توصیه می‌شود که اطلاعات لازم را از منابع موثق، که در نامه به آن اشاره گردیده، بدست آورد و نه برگرفته از

انتشارات حاوی اطلاعات غیر واقعی و تحریف شده مملو از اتهامات کاذب.^۱

- دولت مصر در ۷ مه رسماً تقاضای فرجام از رأی دادگاه اداری اسکندریه نمود و این درخواست بر اساس حمله‌ها و بحث‌های پر هیجان و آکنده از خشمی بود که در جلسه مورخه ۴ مه در پارلمان از طرف بنیادگرایانی مانند علمای الازهر و گروه اخوان المسلمین علیه رأی دادگاه اداری اسکندریه صورت گرفت. باید دانست که جامعه الازهر، بهائیان مصر را پیوسته شدیداً در تنگنا قرار داده و تاکنون ۱۵ فتوی علیه امر بهائی صادر کرده است. بطور مثال در فتوای صادر شده در ۱۵ دسامبر ۲۰۰۳ اعلام کرد که دیانت بهائی «بیماری روحی مسمومی است که برای مبارزه با آن دولت باید تمام امکانات خود را بسیج نماید تا آن را نابود کند» و به دنبال آن چنین تهدید می‌نماید «بهائینی که جنایت‌هایی علیه اسلام و کشور ما انجام داده‌اند باید از صحنه زندگی محو گردند تا اجازه نداشته باشند ذکری از انحراف خود از اسلام بر زبان رانند».^۱

- آقای حُسام بهجت، مدیر یکی از سازمان‌های حقوق بشر مصر به نام «المبادرة المصریه للحقوق الشخصیة»، در مصاحبه‌ای چنین اظهار داشت: «این مورد نه تنها برای بهائیان بلکه برای همه مصری‌ها پُراهمیت است زیرا سابقه حقوقی جدیدی را از نظر شهروندی، تساوی حقوق و آزادی دین و عقیده برجای می‌گذارد. جامعه‌های طرفدار حقوق بشر، جامعه حقوقدانان و رسانه‌های عمومی از نزدیک رویدادهای آن را دنبال می‌کنند. ما تنها

در ماه مه حد اقل یکصد بریده روزنامه که در این مورد مطلب نوشته‌اند دریافت داشته‌ایم.» و در جای دیگر از همین مصاحبه می‌گوید: «هر شهروند مصری حق دارد که دیانت خود را شخصاً انتخاب کند نه دیانتی که به زور توسط دولت بر او تحمیل گردد».^{۱۳} ■

یادداشت‌ها

- 1- <http://bahai.org/persecution/egypt/may06update>.
- 2- <http://hebdo.ahram.org.eg/arab/ahram/2006/5/24/enqu0.htm>
- 3- http://www.irinnews.org/report.asp?ReportID=52652&SelectRegion=Middle_East&SelectCountry=EGYPT
- 4- <http://www.alarabiya.net/Articles/2006/04/06/22630.htm>
- 5- <http://weekly.ahram.org.eg/2006/794/eg6.htm>
- 6- <http://truthexaminer.blogspot.com/>
- 7- <http://www.negah.org>
- 8- <http://hebdo.ahram.org.eg/arab/ahram/2006/5/24/enqu0.htm>
- 9- <http://www.metimes.com/articles/normal.php?StoryID=20060511-081531-5697r>
- 10- http://www.la-croix.com/afp.static/pages/060618045213_nm8sbg6k.htm
- 11- http://news.bbc.co.uk/hi/arabic/middleeastnews/newsid_5088000/5088552.stm
- 12- <http://search.blogger.com/?asq=&ie=UTF-8&ui=blg&blurl=bahai-egypt.blogspot.com &x=37&y=6>
- 13- <http://news.bahai.org/story.cfm?storyid=454>

یادی از دوره هفدهم انجمن ادب و هنر، اوت ۲۰۰۶، تامباخ

همکار پیام بهائی

زان که به عشق "جمال دوست" قرین است
پرده الوانی از نقوش بهین است
مایه سرمستی زمان و زمین است
صحبتشان رهنمای دُنئی و دین است
کام عزیزان ز قُربِ هم شکرین است
چون همه دل‌ها به حبّ نوع عجین است
بس که سخن‌ها به لطف درّ ثمین است
نشسته فزای جمیع مستمعین است
خنده حضار خوش صدا و وطنین است
هر که از این روزگار تیره غمین است
معجزی از معجزات امر بین است
محو نگردد ز دل که نقش نگین است
حیف بر آن طالبی که گوشه‌نشین است

مجلس یاران بهشت روی زمین است
سفره رنگینی از کلام دلاویز
بانگ مناجات او چو عطر بهاری
محضر ارباب فضل دلکش و جانبخش
خنده شادی نشسته بر همه لب‌ها
جز سخن مهر و دوستی به میان نیست
بزم ادب خویر از این نتوان یافت
نغمه موسیقی گروه هنرمند
شب همه گفتارها به طنز گراید
ز آینه دل غبار غم بزداید
همچو نشاطی در این جهان پر آشوب
حُسن چنین مجلسی نمی‌رود از یاد
دعوت عام است چون به خوان محبت

ویرنامه سام بهائی
به مناسبت هشتادمین سالروز تولد
جناب آدو شفر

دنبال‌یادداشت ماه از صفحه ۲

مقام والای دانش و دانشمند
در آئین بهائی

دین بهائی خود را آیینی همراه و هم‌گام با علم می‌داند زیرا با زمانه پیش می‌رود و نمی‌خواهد با افکار و دست‌یافته‌های قرن ظهور خود، یعنی سده نوزدهم میلادی باقی بماند. اساس و شالوده این آیین ترویج علم و دانش بر پایه تحقیقی علمی و بدون تعصب است. به دلیل آنکه در این دیانت تقلید کورکورانه منع شده و جای آن را جستجوی حقیقت گرفته است. علم و عقل و دین در یک کفه نهاده شده، نه آنکه هر یک راه خود را برود، به بیان حضرت عبدالبهاء که می‌فرمایند: «دین باید مطابق علم و عقل باشد». حتی این مطلب که راه بریت عدل اعظم برای تشریح قوانین بر اساس نیازهای هر دور و زمان گشوده شده، دلیلی روشن بر لزوم دانشوری و تحقیق است زیرا هر تشریح تازه‌ای بر اساس تحقیقی علمی و جستجو و کنکاش فراوان در موضوع مورد نظر خواهد بود تا برابری و هم‌سنگی دین و علم و عقل ادامه یابد.

بیهوده نیست که حضرت بهاء‌الله در مقدّس‌ترین و اساسی‌ترین کتاب امر بهائی اینگونه در بزرگداشت و ستایش علمای بهائی عنایت فرموده و پایگاه ایشان را به آسمان رسانده‌اند. در همین بیان مبارک از ضدّ خرد گرایی و ضدّ عقل‌گرایی که به شهادت تاریخ اساس خمودت و سقوط هر دینی را فراهم آورده به شدیدترین لحن یاد گردیده و خطاب

به دانشمندان بهائی می‌فرمایند:

«طوبی لمن اقبل الیکم ویل للمعرضین،
خوشا به حال کسی که به شما رو آورد و
وای بر آن که از شما روگرداند.»

گویی شارع مقدّس این آیین ظلم‌ها و نامرادی‌هایی که اندیشمندان جهان در قرن‌های گذشته با آن روبرو بوده‌اند در نظر داشته و با هشدار شدید نمی‌خواهند که دانشوران دنیای آینده بهائی به خاطر عقاید و دستیابی‌های علمی‌شان به کفر و ضلالت متهم گردند و دست از تحقیق و مطالعه بردارند. بر همین اساس بود که حضرت عبدالبهاء برای محافظت ابوالفضل گلپایگانی و تشویق او به ادامه نگارش و تحقیق، آن دانشمند بهائی را عبارت از نفس خود دانستند و در همه مورد از تمجید و ستایش او در خدمات علمی چیزی فروگذار نمی‌فرمودند.

دکتر شفر را همانگونه که استاد حشمت مؤید در مقاله‌ای اشاره نموده‌اند باید به حق ابوالفضل غرب دانست زیرا ارزش آثار او برای جامعه کمتر از ارزش آثار ابوالفضل گلپایگانی نیست و روش کارشان نیز بی‌شبهت نمی‌باشد. کتاب *فراتله* و کتاب *راست را کز انگاشته‌اند*، که هر دو در پاسخ ردیه‌نویسان به قلم آمده در انسجام و قدرت استدلال و کاربرد روش شناختی (متدولوژی) چیزی از یکدیگر کم ندارند و هر دو سالیان طولانی یاری رسان جامعه در پاسخ به پرسش‌های غیر بهائیان خواهند بود. دکتر شفر دیانت بهائی را جدی

می‌گیرد، کلمات و جزئیات بیانات مقدسه برایش اهمیت دارد و ساعت‌ها بر معنا و مفهوم هر کلمه تأمل می‌کند. زیرا از روی قلب و خرد به این آیین ایمان آورده و اهمیت آن را برای امروز و فردای جهان دریافته است. هر نوشته او آنچنان که ویژگی هر کار علمی و تحقیقی است، مطلبی نو و چیزی تازه در خود دارد و هدفی را دنبال می‌کند. در استدلال‌هایش با ردیه‌نویسان دلایل ایشان را بر مطلب مورد اعتراض می‌آورد و نه تنها آن، خود نیز آنچه ردیه‌نویس از اعتراض و رد بر آن موضوع

ننوشته به عنوان پرسشی نو مطرح می‌کند، و آنگاه با استادی و چیرگی یک یک آنها را پاسخ می‌گوید. این امر را در برخی دیگر از رسالات و مقالاتش درباره

اطلاعات بلکه برای حمله به آیین بهائی به کار خواهد رفت. کما آنکه امروزه ده‌ها سایت با نام‌های مختلف در این راه کوشش می‌کنند و با ظاهرهای گوناگون، از لباس پژوهشی پوشیدن تا زهر افشانی و توهین، به مبارزه‌ای دامنگیر با آیین الهی مشغولند. این امر در آینده نیز شدت خواهد گرفت.

در چنین احوالی اهمیت تحقیق و پژوهش در آثار بهائی و داشتن آمادگی برای اطلاع رسانی به زبانی قابل فهم بیشتر و بیشتر می‌گردد. به همین میزان باید آمادگی ما برای پاسخ به

هزاران سؤالی که جامعه بهائی و تعالیم آن را هدف دارد بیشتر گردد. این آمادگی جز با ایجاد محیطی مطلوب برای تحقیق فراهم

برخی اعتقادات اساسی از راست به چپ جنابان: مومن، شفر و فاضل. نمی‌گردد و جز با تشویق و آیین بهائی نیز می‌بینم.

دکتر شفر آگاه است که خواه ناخواه این اصول مورد اعتراض و پرسش‌های احتمالی قرار خواهد گرفت لذا با همان شیوه که در بالا گفتیم به بحث و کنکاش در آنها می‌پردازد و پاسخ‌های استوار عرضه می‌دارد. با گسترش دامنه اطلاعات اینترنتی که بدون مرز و هراس به سرعتی حیرت‌انگیز پهنه جهان را در بر گرفته و خواهد گرفت اینترنت به صورت وسیله آسانی نه تنها برای دادن تسهیل کار پژوهشگران سر نخواهد گرفت. دکتر شفر سال‌هاست در این راه می‌کوشد و با تربیت و تشویق دانشجویان بهائی که در آلمان با او از نزدیک همکاری دارند آنان را آماده پژوهش‌های بیشتر می‌نماید. زندگانی و کوشش‌های علمی و کمک‌های گرانبهایی که بی‌سر و صدا و بدون هیچ تظاهری به جامعه بهائی نموده نمونه‌هایی است که همواره خواهد پایید و جاودانی خواهد ماند. ■ فریدون وهمن

تسهیل کار پژوهشگران سر نخواهد گرفت. دکتر شفر سال‌هاست در این راه می‌کوشد و با تربیت و تشویق دانشجویان بهائی که در آلمان با او از نزدیک همکاری دارند آنان را آماده پژوهش‌های بیشتر می‌نماید. زندگانی و کوشش‌های علمی و کمک‌های گرانبهایی که بی‌سر و صدا و بدون هیچ تظاهری به جامعه بهائی نموده نمونه‌هایی است که همواره خواهد پایید و جاودانی خواهد ماند. ■ فریدون وهمن

شرح مختصری از زندگی و خدمات دکتر اودو شفر

ترجمه دکتر آرمن اشراقی

دکتر اودو شفر در ۱۹ اکتبر ۱۹۲۶ در شهر هایدلبرگ Heidelberg آلمان در یک فامیل آشنا به موسیقی متولد شد. علاقه به موسیقی را از پدر به ارث برد که در ارکستر فیلارمونیک شهر خود عضویت داشت. لذا سوای آشنایی کافی که از کودکی با موسیقی داشت، همراه با زبان‌شناسی کلاسیک Altphilologie در دانشگاه هایدلبرگ به تحصیل موسیقی نیز رو آورد. اما بزودی تغییر عقیده داده وارد دانشکده حقوق شده و تحصیلات خود را با اخذ درجه دکترا به پایان رساند. هنگام تحصیل در رشته موسیقی با همسر آینده خود سیگرون Sigrun آشنا شد، همسری که در تمام دوران زندگی در کنار او ویار ویاور او است. دکتر شفر اگر چه در خانواده‌ای کاتولیک پرورش یافته ولی به علت عدم علاقه والدین به امور کلیسایی از طفولیت رابطه چندان با مذهب نداشته است. علاقه ایشان در ایام جوانی بیشتر به ادبیات و خصوصاً آثار نویسندگانی چون داستایوسکی

Dostojewski و بالزاک Balzac بوده است.

دکتر شفر در سال‌های بعد از جنگ جهانی دوم هنگام تحصیل در دانشگاه با دیانت بهائی آشنایی پیدا کرد. از سوئی تعالیم امر مبارک خصوصاً درباره ترک تعصبات نظر او را جلب نمود و از سوی دیگر قبول تفکری به عنوان دین برای او در آن زمان مشکل بود. آنطور که خود بارها گفته است در دورانی که راجع به امر مشغول تحقیق بوده با دکتر گروسمن Grossmann (که بعداً به سمت ایادی امرالله

منصوب شد، عکس زیرا) تماس پیدا کرد. دربارهٔ دکتر گروسمن می‌گوید که: «او دارای اطلاعاتی عمیق و صبری وافر بود و به سؤالات انتقادی من جواب‌های متین می‌داد تا بالاخره در سال ۱۹۴۸ تصدیق امر مبارک را نمودم».

دکتر شفر پایان‌نامهٔ دکترای خود را در موضوع تشکیلات بهائی در مقایسه با حقوق کلیسایی نوشت. تحقیق دربارهٔ این موضوع در سال‌های ۱۹۵۰ آسان نبود زیرا در آن دوران محققین با کمبود آثار ترجمه شده از طلعات مقدسه روبرو بودند. دکتر اودو شفر از سال ۱۹۵۸ ابتداء به عنوان قاضی و بعداً به عنوان دادستان عالی Oberstaatsanwalt در زادگاهش مشغول به کار شد.

بعد از اقبال به امر مبارک با مخالفت شوهر خواهر خود که در رشتهٔ الهیات مسیحی تحصیل کرده بود روبرو گردید که قصد داشت به نظر خود شفر جوان را از گمراهی نجات دهد. آنطور که دکتر شفر خود می‌گوید: «در آن دوران با اینگونه بحث‌ها فهمیدم که اطلاعات

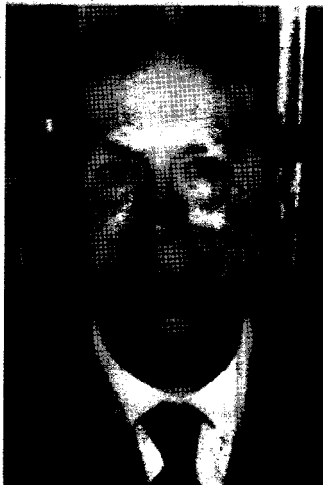
من، چه راجع به دیانت بهائی و چه دیانت مسیحی، بسیار محدود است و به این نتیجه رسیدم که بهائیان نه تنها باید دربارهٔ دیانت بهائی اطلاعات بیشتری کسب کنند بلکه باید در زمینهٔ سایر ادیان هم مطالعات کافی داشته باشند». پس از آن دکتر شفر روبرو به مطالعه در علوم ادیان خصوصاً مسیحیت و اسلام آورد. وی از

اوائل دههٔ ۵۰ میلادی چه در جامعهٔ بهائی و چه در خارج از آن سخنرانی‌های گوناگونی در مسائل مختلف بهائی ایراد می‌کرد و کم‌کم با ایراد یک رشته سخنرانی در جوامع روشنفکری آلمان، و نیز به عنوان شخصیتی فعال در زمینهٔ «گفتگو بین ادیان»، پیام حضرت بهاء‌الله را به آگاهی اشخاص برجسته مانند نمایندگان پارلمان آلمان، استادان دانشگاه‌ها و روحانیون مسیحی رساند و آنها را با عقائد اهل بهاء آشنا نمود. یک هنر بزرگ دکتر شفر این است که در سخنرانی‌های خود همواره مطالب جدیدی ارائه می‌دهد و این امر بر جدّایت کلامش می‌افزاید. بخشی از این سخنرانی‌ها اکنون چاپ و منتشر شده است.

یکی دیگر از خدمات مهم دکتر اودو شفر کمک به ترجمهٔ آثار بهائی از انگلیسی به زبان آلمانی است که بخاطر تسلط ایشان بر ادبیات آلمانی در این زمینه خدمات ارزشمندی انجام داده و می‌دهد.

در اواخر دههٔ ۶۰ که دکتر اودو شفر مقام

دادستانی استان خود را دارا بود با جنبش چپ دانشجویان آلمان و خصوصاً با گروهی که خود را «فراکسیون ارتش سرخ RAF» می‌نامیدند روبرو شد. وی بزودی دریافت که فقط از راه محاکمه و محکوم کردن به زندان نمی‌توان با چنین تفکراتی مقابله کرد و باید راه و روش فرهنگی را هم مد نظر داشت. بدین جهت در سال

۱۹۸۱ کتابی تحت عنوان *Der Bahá'í in der modernen Welt* (بهائیت و دنیای مدرن) به رشتهٔ تحریر درآورد. او در این کتاب برتری اخلاقیات بهائی را به تفکرات خشونت طلب چپ را نشان داد. این کتاب بعداً به انگلیسی تحت عنوان *The Imperishable Dominion. The Bahá'í Faith and the Future of Mankind* 1983 ترجمه و نشر شد.

در سال ۱۹۹۴ دولت آلمان هیأتی رسمی برای رسیدگی به وضع حقوق بشر به ایران فرستاد. در این هیأت که شامل گروهی از صاحب نظران در مسائل دینی و حقوق بشری بود دکتر شفر نیز عضویت داشت. در جلساتی که با مقامات عالیرتبهٔ ایران تشکیل می شد دکتر شفر آشکارا

به اذیت‌ها و آزارهایی که جامعهٔ بهائی ایران را زیر فشار قرار می داد اشاره کرد. در یکی از آن جلسات یکی از روحانیون که از سوی دولت ایران در گفتگوها شرکت می کرد با شنیدن بیانات شفر او را کافر خواند. پس از اعتراض هیأت نمایندگی آلمان و دفاع از او، دکتر شفر در پاسخ آن روحانی گفت: من از زمانی که بهائی شده‌ام در اثبات حقانیت اسلام چندین کتاب نوشتم، چگونه و به چه دلیلی من کافر؟! دکتر اوودو شفر اکنون در مجامع روشنفکری

آلمان از اعتباری بالا برخوردار است و آثار ایشان اغلب به زبان آلمانی و برخی نیز به زبان انگلیسی منتشر شده و به زبان‌های فرانسوی، اسپانیایی، هلندی، روسی، فارسی و عربی نیز ترجمه شده.

مهم ترین زمینهٔ خدمات دکتر اوودو شفر را باید در دفاع از امر مبارک در برابر مخالفین امر دانست. در اهمیت این وظیفه حضرت بهاء الله می فرمایند: «طوبی لمن رد علی من رد علی الله» (منتخبیات آثار، شمارهٔ ۱۴۳) دکتر شفر یکی هم بخاطر شغل پیشین خود که

دادستان شهر خود بود دارای قوهٔ استدلال قوی است. نحوهٔ استدلال و بیان او در برابر دشمنان امر مثل Kurt Hutten که از روحانیون با نفوذ کلیسای

پروتستان آلمان بود ابتداء برای احبای آلمانی نامناسب به نظر می آمد و این سوء تفاهم حتی بجایی رسید که متأسفانه به مدت ۱۰ سال جامعهٔ بهائی آلمان از نشر آثار دکتر اوودو شفر محروم ماند. علت این مطلب را باید در عدم آشنایی جامعهٔ امر آن روز آلمان با سبک استدلالیه‌های طلعات مقدسه و بزرگان امر نظیر ابوالفضائل و غیره دانست. خوشبختانه امروزه ارزش آثار دکتر شفر کاملاً برای جامعهٔ امر شناخته شده است. وی به اتفاق دو نفر دیگر از

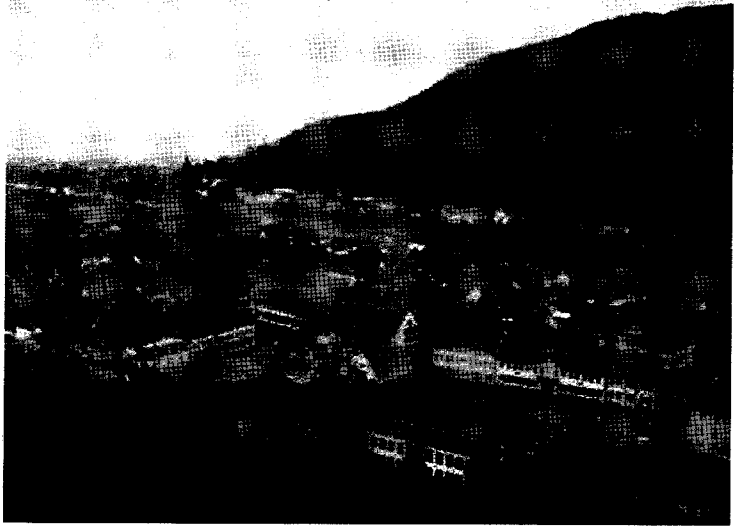
مقالاتی چند به زبان فارسی در سایت جناب ادو شفر در دسترس عموم علاقمندان است، برای نمونه:
- نکاتی چند دربارهٔ احکام جزائی کتاب اقدس
- مؤسسات مصون از خطا
- مشکلات در مطالعات امری
- عدم مدارای مذهبی منشأ خشونت

آدرس:

http://www.udoschaefer.com/articles_p.php

مغایرت دارد. دادگاه
عالی آلمان استیناف
محفل روحانی
بهائیان تُوبینگن را
قبول کرد و چنین
رأی داد که نظم
اداری جزء لا یتجزی
از دین بهائی است و
از عقائد بهائی
انفکاک ندارد. نظر
به اهمیت موضوع
قسمتی از رأی
دادگاه را نقل

می‌کنیم: "ماهیت امر بهائی به عنوان یک دین
و جامعه بهائی به عنوان یک جامعه دینی
است." (ص ۱۰۵)

دکتر شفر سالیان دراز افتخار عضویت در
محفل ملی آلمان را داشت، ولی از سال
۱۹۹۵ از عضویت در آن محفل کناره‌گیری کرد
تا بتواند با وقت بیشتری برای اشاعه معارف
بهائی داشته باشد.

ایشان مدتی است مشغول نگارش یک
کتاب دو جلدی درباره فلسفه و اخلاقیات
بهائی تحت عنوان *Bahá'í Ethics* می‌باشد.

دکتر ادو شفر همیشه یادآور می‌شود که
فعالیت‌های امری او در کلیه زمینه‌ها بدون
همکاری و همیاری همسرشان سیگرون Sigrun
امکان پذیر نبوده است. خود در این باره با
امتنان از این جمله به زبان لاتین استفاده
می‌کند: *Sigrun, curarum laborumque sociae*:
«سیگرون، همراهم در تمامی همت‌هایم».

احبای آلمان کتابی زیر عنوان *Desinformation als Methode* به ردیه‌ای که در دشمنی با امر
منتشر شده بود نوشتند که مورد توجه معهد اعلی
قرار گرفت و در پیامی آن را ستودند. این اثر
بعدها به زبان‌های انگلیسی تحت عنوان *Making the Crooked Straight*
"کثرا راست" ترجمه شده است.

دیگر از خدمات دکتر شفر کمک‌های
گرانبهای وی در به رسمیت شناساندن جامعه
بهائی آلمان به مقامات دولتی از طریق دادگاه
عالی آلمان بوده است. در این باره در *قرون انوار*
چنین می‌خوانیم: «در سال‌های آخر قرن بیستم
بسیاری از محافل ملی در خدمات امور خارج
از جامعه بهائی خود به کسب پیروزی‌های قابل
توجهی موفق شده‌اند. یکی موفقیتی بود که
نصیب محفل ملی آلمان شد. داستان از این
قرار است که در محلی اولیای امور دولتی رأی
صادر کردند که ماهیت هیأت‌های انتخابی
بهائی از لحاظ قانونی با قوانین مدنی آلمان

سپاس از خدمات دکتر اودو شفر پرونده‌ای از حمد

نویسنده دکتر موزان مؤمن
ترجمه دکتر کیومرث مظلوم

که دنیا را دربر گرفته، هم از جنبه بازسازی اخلاق فردی و هم از جنبه آفرینش نظمی جهانی، معرفی می‌کند.

دو کتاب او با عنوان‌های *The Light shineth in darkness* (درخشش نور در تاریکی)^۱ و *Beyond the clash of religions* (آن سوی مرز مصادف ادیان)^۲ درباره گفتگوی بین ادیان است. در کتاب نخست دکتر شفر به رابطه بین دیانت بهائی و دین‌های یهودی، مسیحی و بویژه اسلام می‌پردازد و به تعدادی از ایرادهایی مانند اینکه نهضت بهائی دیانتی الهی نیست بلکه مجموعه برچین شده‌ای است از ادیان دیگر، پاسخ می‌دهد. در کتاب دوم وی محیط پیدایش دین‌ها و پدیده‌های کثرت‌گرایی pluralism دینی و گفتگوی بین ادیان را بررسی می‌نماید و بویژه توضیحاتی درباره مذهب‌های عصر جدید می‌دهد و کتاب را با معرفی اصل بهائی درباره توالی ادیان، به منظور ارائه راهی برای برطرف کردن اختلاف‌های دینی و یکی

دکتر اودو شفر در مطالعات بهائی دارای سهم دانشورانه بزرگی است. وی در طی سال‌های متمادی آثار فاضلانه مفصل و دقیقی بوجود آورد که از آلمانی به زبان‌های انگلیسی، فرانسوی، اسپانیایی، هلندی، روسی، عربی و فارسی ترجمه گردید. علاوه بر این از قلم او مقالات تحقیقی متعددی برای انتشارات معتبر و مشهوری مانند دانشنامه فلسفه *Encyclopédie Philosophique Universelle* صادر شده است. نوشته‌های او حاوی مقالاتی در معرفی امر بهائی، تجزیه و تحلیل موشکافانه‌ای از برخی از تعالیم بهائی، فلسفه و الهیات بهائی، نقد کتاب‌های بهائی و دفاع از آئین بهائی است.

در کتاب *The Imperishable Dominion* (قلمروی جاودان)^۱ وی فلسفه‌های تجدّدخواهی را که به ایجاد "جامعه‌های سهل انگار" منجر می‌گردد و خطر تنزل مقام بشریت و هرج و مرج جامعه را در بر دارد به چالش می‌طلبند. در این کتاب وی دیانت بهائی را برای حل مشکلاتی

بودن اساس دین‌ها،
به پایان می‌رساند.

کتاب *In a blue*

haze (در دودی آبی)^۴

کتابی است کوچک
پیرامون نظریهٔ بهائی
در بارهٔ استعمال
دخانیات. شفر در این
اثر، سوای جنبهٔ
زیان‌های دخانیات در
سلامتی انسان، دربارهٔ
بُعدهای اخلاقی این
عوادت بحث
می‌نماید.

در مقالهٔ *Infallible*
Institutions?

(تشکیلات خطاناپذیر)^۵

شفر به کاوش

موضوعی می‌پردازد

که هم بهائیان را به ژرف اندیشی و می‌دارد و
هم ممکن است مطلبی باشد که دشمنان امر
بهائی را به ایراد بر آن برانگیزد. وی در برداشت
خود از این مطلب موفق شده است نظر خود را
با دلیل‌های محکم و قابل تأیید به اثبات
برساند.

پاسخ به ردیه‌ها و دفاع از دیانت بخشی
است از تحقیقات که در دید بسیاری از
پژوهشگران تا اندازه‌ای ارزش تحقیقی خود را
از دست داده است. علت چنین موضع فکری
برای اینست که معتقدند همهٔ دانش‌ها باید با
روشی علمی از دیدگاه‌های بدون جانب‌گیری

«الیوم نصرت حق به ذکر و بیان است نه به

سیف و امثال آن... اگر نفسی در رد من رد

علی الله کلمه‌ای مرقوم دارد، مقامی به او

عنایت شود که جمیع اهل ملاً اعلیٰ حسرت

آن مقام برند و جمیع اقلام ممکنات از ذکر

آن مقام عاجز... چه که هر نفسی الیوم بر این

امر اقدس ارفع امنع مستقیم شود مقابل

است با کل من فی السموات و الارض»

آیات الهی، جلد اول، صفحهٔ ۱۲۳

به دست آید و چون
دفاع از دیانت بر
اساس از پیش پذیرفتن
بعضی از باورها است
لذا می‌پندارند که
نمی‌توان آن را به
شایستگی در کنار
تحقیق‌های علمی قرار
داد. اما در حقیقت
پاسخ به ردیه‌ها از نظر
تاریخی همیشه
نخستین شاخه‌ای از
تحقیقات بوده که به
دنبال تولد هر دیانت
جدیدی شکوفا شده
است. دکتر شفر در

آثار خود نشان داده

است که می‌توان

پاسخ به ردیه‌ها را با

روشی تحقیقی و به گونه‌ای نگاشت که بتواند
تحسین پژوهشگران را نیز برانگیزاند. در
بخش‌هایی که به قلم او در کتاب *Making the*
crooked straight (راست را کژانگاشته‌اند)^۶ آمده
وی با نهایت دقت انحراف‌های روش تحقیق و
خطاهای کتابی را که در آلمان علیه امر بهائی
انتشار یافته بود باز می‌نماید. روش بحث او
آرام، متین و منطقی است بطوری که
خوانندگان، خود می‌توانند خطاهایی را که وی
در برابر آنها می‌نهد دریابند. برخی از منتقدان از
جزئیات این متن و بزرگی حجم کتاب خرده
گرفته‌اند اما دقیقاً همین دنبال کردن جزئیات و

با مقاله‌های
دیگران در
کتاب‌های
متعددی به چاپ
رسیده است. از
جمله اینگونه
مقاله‌ها سه
مقاله‌ای است از او
دربارۀ تعصّب
مذهبی،^۸ صلح^۹ و
الگوی اتحاد
بهائی.^{۱۰}

کتاب‌های زیر
چاپ او دربارۀ
اخلاقیات

بهائی،^{۱۱} که جلد اول آن قریباً منتشر خواهد
شد، سرآغاز دیگری است در یک رشته جدید
از پژوهش‌های بهائی.

مطالعات در این زمینه، که متأسفانه تاکنون
به آن توجه نشده، هم برای بالا بردن بینش
خود بهائیان و هم برای معرفی امر بهائی به
دیگران بسیار ضروری است.

دکتر شفر خالق آثار دیگری نیز هست که
تاکنون منتشر نگردیده اما بسیاری از آنها را وی
با فتوت در سایت شخصی خود در اینترنت به
نشانی <http://www.udoschaefer.com> در اختیار
علاقمندان قرار داده است. در حقیقت گشاده
دستی او در کمک به پژوهشگران جوان از
ویژگی‌های بارز تأثیر او بر دنیای تحقیقات
بهائی است.

آثار دکتر شفر از سنخ مطالبی که خواندن

قرار دادن آنها در
برابر خواننده
کتاب است که
بازگوکننده قدرت
شفر در نشان دادن
نادرستی‌های
نویسنده‌ای است
که روی سخن
شفر در این کتاب
با اوست. شغل
اصلی دکتر شفر
وکالت دادگستری
است و
مهارت‌های شغلی
حقوقی او به

نحوی دلپذیر در تجزیه و تحلیل‌ها و روش‌های
استدلال وی نمایان است.

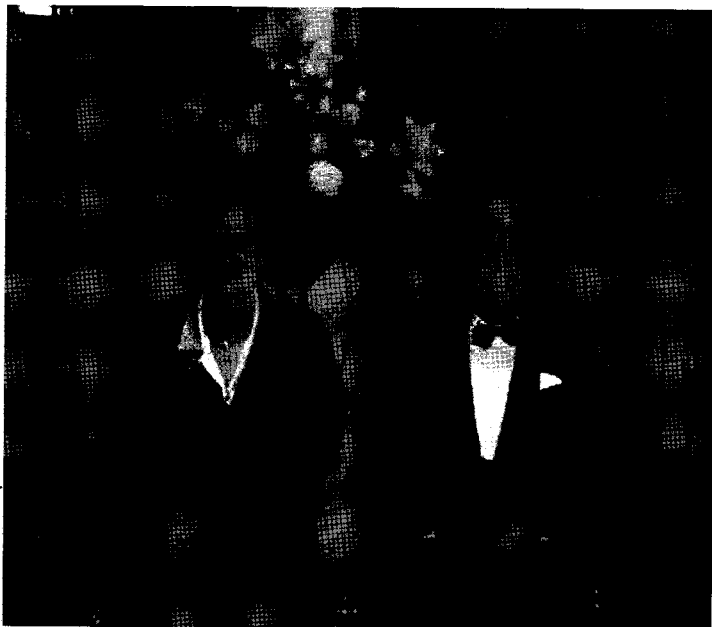
اطلاعات حقوقی دکتر شفر و تجربه‌های
وی در این زمینه در مقاله او دربارۀ احکام
بهائی که زیر عنوان **An Introduction to Baha'i Law**
انتشار پیدا کرده^۷ نیز به خوبی به
چشم می‌خورد. این مقاله نخستین گامی است
که شالوده‌ها و اصولی را که ممکنست پایه‌های
سیستم آینده قانون بهائی را تشکیل دهند
بررسی می‌نماید. موضوع اساسی این مقاله
گنش و واگنش جامعه بهائی در برابر دولت
است و این عرصه‌ای است که پیش‌بینی
می‌شود در آینده نزدیک اهمیت زیادی پیدا
خواهد کرد.

در زمینه گفتگوی بین ادیان نیز دکتر شفر
تعدادی مقاله به رشته تحریر درآورده که همراه

همکاری صمیمانه‌ای
نموده و او را در
پژوهش‌هایش یاری
داده است. ■

یادداشت‌ها

- 1- *The Imperishable Dominion* (George Ronald, Oxford, 1983)
- 2- *The Light shineth in darkness* (George Ronald, Oxford, 1977)
- 3- *Beyond the clash of religions* (Zero Palm, Stockholm, 1995)
- 4- *In a blue haze* (Baha'i-Verlag Hofheim, 3rd edition, 2000)
- 5- *Infallible Institutions?* (Bahá'í Studies Review, London, vol. 9, 1999/2000, pp. 17-45 and reprinted in *Reason and Revelation*, Seena Fazel and John Danesh eds., Kalimat Press, Los Angeles, 2002, pp. 3-37).
- 6- *Making the crooked straight* (George Ronald, Oxford, 2000).
- 7- *An Introduction to Baha'i Law: Doctrinal Foundations, Principles and Structures*, in *Journal of Law and Religion*, 18, no. 2 (2002-3) 307-72.
- 8- Arun Gandhi (ed.), *World without Violence. World leaders share their commentaries on world harmony, peace and justice* (New Delhi, 1994, S. 212-214).
- 9- Detlef Kröger (ed.), *Religionsfriede als Voraussetzung für den Weltfrieden* (Osnabrück, 2000).
- 10- *Dialogue and Universalism* (Warszawa, vol. 6, no. 11-12, 1996, pp. 23-41).
- 11- Volume 1, George Ronald, 2006

آنها آسان باشد نیست. نوشته‌های او بهم فشرده است و در حین مطالعه باید بسیار دقت نمود تا رشته کلام را از دست نداد.

نحوه استدلال او در نهایت دقت از پیش سنجیده شده و در همه موارد با منطق و مدارک زیاد همراه است. ارائه منابع فراوان و یادداشت‌های زیاد او برای کسانی که به مطلب ویژه‌ای علاقمند باشند و بخواهند از سابقه آن آگاه گردند راهنمای بسیار خوبی است.

دکتر شفر در بسیاری از زمینه‌های مطالعات بهائی پیش‌تاز بوده و آنهایی که پس از او خواهند آمد همواره مدیون بینش و وسعت معلومات او خواهند بود. اوست که سطح و معیار تحقیقات بهائی را در غرب بالا برد.

در پایان این معرفی فشرده و مختصر باید از همسر وی سیگرون (عکس فوق) Sigrun سیاست‌گذاری کرد که همواره با دکتر شفر

دانشور بزرگ بهائی

دکتر نیکول و دکتر امانوئل توفیق
ترجمه عرفان ثابتی

روند مداوم حیاتشان خواهد بود، امری که به انتشار بیش از ۵۰ عنوان کتاب به حد اقل ۸ زبان متفاوت انجامیده، و این تازه جدا از مقالات و سخنرانی‌های پرشماری است که به زور طبع آراسته نشده ولی بخشی از آنها در پایگاه اینترنتی دکتر شفر موجود است.

آثار منتشرشده ایشان طیف وسیعی از مطالعات بهائی، از جمله الهیات، حقوق بهائی، نظام و تشکیلات جامعه بهائی، اخلاقیات و آینده نوع بشر را دربرمی‌گیرد. ایشان بویژه به مبانی الهیاتی گفتگوی ادیان، مطالعات درباره مسیحیت و اسلام، و مدافعه استدلالی-دفاع از دیانت بهائی در برابر مخالفان آن-علاقه دارند. برجسته‌ترین کار ایشان در زمینه مدافعه استدلالی عبارت است از همکاری در نگارش کتاب راست راکثر انگاشته‌اند که نخستین بار در سال ۱۹۹۵ به زبان آلمانی انتشار یافت و سپس در سال ۲۰۰۰ به زبان انگلیسی ترجمه شد و در

این سعادت نصیب ما شده که در نشریه وزین پیام بهائی، هشتادمین زادروز دکتر ادو شفر را تبریک بگوییم.

همانگونه که این نوشتار نشان خواهد داد، دکتر شفر بخشی از تاریخ بهائی (نه فقط در آلمان) است، و در شکل‌گیری آن در دهه‌های گذشته سهم بسزایی داشته است. بنا بر این سزاوار چنان است که از این دانشور بزرگ بهائی و دستاوردهای بی‌شمارش در حیطه‌های گوناگون تجلیل کنیم.

مهم‌ترین نکته، آنکه دکتر شفر یکی از نامدارترین محققین مطالعات بهائی در جهان است، و با آثارش بر این عرصه نوپا اثر گذاشته است. فهرست آثار انتشار یافته دکتر شفر چشمگیر است. وقتی ایشان در سال ۱۹۵۷ رساله دکترای خود را درباره مبانی نظم اداری بهائی به رشته تحریر آوردند هرگز گمان نمی‌کردند که نگارش و انتشار کتاب‌های گوناگون درباره جنبه‌های مختلف دیانت بهائی

پیام‌های رضوان بیت العدل اعظم جناب ادو شفر در سمیناری منتظر اثر برجسته ایشان دربارهٔ مورد عنایت ساحت رفیع قرار به همراه جوانان بهائی اخلاقیات بهائی هستیم که بزودی در دو جلد بوسیلهٔ گرفت.

تجبر [خشک‌اندیشی] مذهبی و تحریفات روحانیون مسیحی یا مسلمان، و نیز جهان‌بینی‌های مادی و افکار ضد بهائی از تیغ تیز تحلیل‌های موشکافانه و هوشمندانهٔ دکتر شفر در امان نمی‌مانند. استدلال و احتجاج ایشان بزرگوارانه، مجاب‌کننده و گاه جدلی است - سبک ایشان مسحورکننده و جذاب است و از دوران طولانی اشتغال در مقام دادستان عالی‌رتبهٔ ایالت هایدلبرگ حکایت می‌کند.

چشمگیرترین و الهام‌بخش‌ترین جنبهٔ کار دکتر شفر عبارت است از شناخت عمیق و تحلیل جامع ایشان از دیگر ادیان، و از جامعه و تفکر مدرن - که به ایشان اجازه می‌دهد تعالیم بهائی را با آنها مرتبط ساخته و راه حل‌هایی برای معضلات کنونی ارائه کند. ما مشتاقانه

انتشارات جورج رونالد منتشر خواهد شد - اثر پیشرو بی‌همتایی که مبتنی بر شناخت عمیق مؤلف از تاریخ اخلاقیات و تعالیم بهائی است. ما بی‌صبرانه در انتظار کتاب پر حجمی هستیم که در آن دکتر شفر مطابق معمول نه فقط شرح جامع و دقیقی از مسائل مورد نظر ارائه خواهد کرد، بلکه هم‌چنین تعداد زیادی از نصوص بهائی را به منظور روشن ساختن آن مسائل به کار خواهد برد، به همان سیاق همیشگی که بر پایهٔ تأکید بر پاره‌ای از افکار از طریق نقل نصوص کوتاه تکیه دارد و به تعبیری از این روش مانند ذره‌بینی برای یادآور شدن موردی خاص (که ممکن بود به آسانی مورد غفلت قرار گیرد و نادیده گرفته شود) استفاده می‌گردد. البته این کتاب پانویست‌های فراوانی هم

خواهد داشت. مدتی قبل، در جامعه بهائی آلمان لطیفه‌ای بر سر زبان‌ها بود که انتشار کتاب جدیدی از دکتر شفر را نوید می‌داد:

«مجموعه‌ای از پانوشته‌های آثار ایشان».

ولی حتی راویان این لطیفه هم قبول دارند که پانوشته‌های دکتر شفر گنجینه‌ای از جزئیات

جالب و نگاه خاصی

است که هیچ

خواننده مشتاقی

مایل به از دست

دادن آن نیست.

هر کس که

کتاب‌ها و مقالات

دکتر شفر را مطالعه

کند، به عشق و

علاقه خاص این

پژوهنده کوشا به

زبان آلمانی و

استفاده درست از

استعاره‌ها، تعابیر و

اصطلاحات پی

می‌برد. بنا بر این،

عجب نیست که

یکی دیگر از

زمینه‌های فعالیت

ایشان عبارت است از ترجمه متون مقدسه

بهائی به زبان آلمانی. طی ۳۵ سال گذشته

ایشان به کار ترجمه برای مؤسسه مطبوعات

امری آلمان مشغول بوده‌اند و آثاری نظیر کتاب

اقدس، کتاب ایقان، ادعیه بهائی و الواح ملوک و

سلاطین را به آلمانی ترجمه کرده‌اند. عشق پیش

گفته ایشان به زبان آلمانی طرز بیان دقیق

ایشان، فهم عمیق و شناخت وسیع‌شان از

انسجام و پیوستگی تعالیم بهائی ضامن درستی

و زیبایی این ترجمه‌ها است. پیرو کار بر روی

ترجمه کتاب اقدس، ایشان سخنرانی‌هایی را در

سراسر آلمان در بین احباء به منظور حصول

درک و فهم

عمیق‌تری از

مندرجات کتاب

اقدس ایراد کردند،

که از آن میان

می‌توان به تأملاتی

در باب جنایت و

مکافات، حقوق

جزائسی بهائی و

مفهوم آزادی و

حدود آن اشاره کرد.

فقط معدودی از

این امر آگاهند که

غیر از نگارش

کتاب‌های پر فروش،

دکتر شفر طی پنج

دهه گذشته وکیل

حقوقی جامعه

بهائی آلمان بوده

است. ایشان نه فقط تنظیم پیش‌نویس صدها

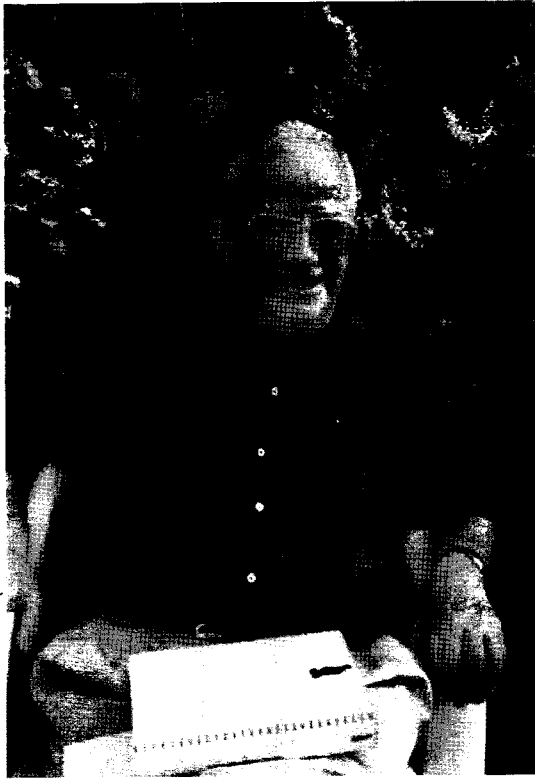
نامه کوتاه، دعوای حقوقی و شکوائیه به

دادگاه‌ها و مراجع دولتی، مبارزه برای به

رسمیت شناخته شدن جامعه بهائی و محافظش

و معافیت‌های مالیاتی آن را بر عهده داشته،

بلکه همچنین در آماده‌سازی، و سرانجام بردن

دعوی جامعه بهائی در دادگاه قانون اساسی فدرال در سال ۱۹۹۱ نقش اصلی را ایفا کرد. عالی ترین دادگاه آلمان حکم کرد که دیانت بهائی را باید آشکارا و بی هیچ شک و تردیدی یک دیانت، و جامعه اش را جامعه ای دینی برخوردار از قانون دینی دانست که گاهی می تواند قانون حکومتی را لغو کند. این حکم نقش بسزایی در شناسایی رسمی دیانت بهائی داشت و تا امروز هرگاه جامعه بهائی با نهادهای دولتی سروکار داشته این حکم سرمایه ای گرانهها بوده است. چون این حکم به تعدادی از مسائل مهم مربوط به قانون اساسی می پردازد، در دانشکده های حقوق سراسر آلمان به هنگام بحث درباره حق برخورداری از آزادی دینی مندرجات آن را تدریس می کنند.

در آخر به نکته مهم دیگری اشاره می کنیم که نباید از آن غفلت کرد زیرا یکی از ویژگی هایی است که از دکتر شفر دانشوری حقیقی ساخته است: تمایل همیشگی به گفتگو با احبای جوان تر ایشان را به مشاور ارجمندی برای بسیاری از آنان بدل کرده است. ایشان در سخنرانی ها و میزگردهای بی شماری جوانان را تشویق و تحریص کرده اند که زندگی خود را وقف مطالعات بهائی کنند، هدف بسیاری از دانشجویان مبنی بر مرتبط ساختن تحصیلات خود به تعالیم حضرت بهاء الله را تأیید و آنها را در این راه تشویق و راهنمایی کرده اند، و سرانجام اینکه به مطالعه و بحث درباره شمار زیادی از پایان نامه های دانشجویی پرداخته و به اصلاح آنها کمک نموده اند. احبای جوان تر عاشق صحبت ها و نطق های ایشان هستند،

حضور ایشان معمولاً سبب می شود که در خانه میزبان جای سوزن انداختن نباشد، بسیاری دکتر شفر را پدر دانشگاهی خود می دانند. شاید بهترین توصیف از رابطه ایشان با نسل جوان تر اظهارات اخیر خود ایشان باشد:

«آیا حیرت انگیز و هیجان آور نیست که کسی به سن و سال من این همه دوستان جوان داشته باشد؟ آیا کسی را به سن و سال من دیده اید که مصاحبان جوانش حد اقل به اندازه مصاحبان هم سن و سالش باشند؟»

دکتر شفر هم صحبتی جالب، الهام بخش و هموار طلب است. هر چند نظرات متقنی دارد و از آنها دفاع می کند، ولی همیشه شنوای نظرات دیگران است تا به تأمل و تجدید نظر پردازد. دوستان و آشنایان بهائی و غیر بهائی ایشان در سراسر جهان تبادل آرا با ایشان، خواه به صورت حضوری یا بطور مکاتبه ای، را ارج می گزارند. ولی او دوشفر بدون همسر عزیزش، سیگرون، نیمی از خود را کم می داشت. سیگرون نه فقط شریک زندگی بلکه هم صحبت و یار و یاور فعال و دلسوز ایشان در تمامی زمینه ها است: از جستجوی منابع در اینترنت و کتابخانه ها گرفته، تا تایپ و صفحه پردازی، و تهیه فهرست ها و دیگر اموری که کتاب را آماده چاپ می سازد.

در پایان اودوی عزیز شادباش های خود را نثارت می کنیم باشد که حضرت بهاء الله تو و همسر عزیزت را در تمامی مجاهدت های خالصانه تان برای خدمت به امرش در عرصه تحقیقات بهائی تأیید و تقویت کند، و باشد که دیگران راه تو را دنبال کنند. ■

اشی ایمان و خرد

دکتر تایان توبر Tajan Tober
ترجمه فرنگیس توبر (صمدی)

«در آغاز کلمه بود»

انجیل یوحنا

جامعه و احکام بهائی و امثال آن را مورد بحثی علمی قرار داد. بزودی نخستین جلد کتاب مفصل دو جلدی تک نگاری او دربارهٔ اخلاق بهائی منتشر خواهد شد. گزیده‌ای از دست نویس این کتاب که به نظر نگارنده رسیده است نویدی است بر پدید آمدن اثری استادانه. برای تجسم موضوع و اهمیت انتشاراتش باید گفت که: اودو شفر سرزمینی ناشناخته را فتح و زمینش را مساحی کرد. میدان‌هایی بنیاد گذارد، پل‌ها و خیابان‌هایی ساخت، و همه جا راهنماها و پلاک‌هایی نصب کرد.

در آثار او بر شمار زیادی از پرسش‌های اصولی در زمینهٔ الهیات بهائی کار شده و از دو دههٔ گذشته کار پر ثمر عملی بر این اساس ادامه یافته است.

اودو شفر نه تنها به خاطر مفاد آثارش، بلکه به خاطر دیدگاه‌هایش بنیانگذار انضباط و دیسیپلین ویژه است. چون او بود که اصطلاح "علوم الهیات بهائی" را در تز دکترایش (۱۹۵۷) وارد کرد. اهمیت آثار او تنها به خاطر محتوایش نیست بلکه خصوصیات دارند که می‌توانند الگو و مدل قرار بگیرند.

یا به پیشنهاد گوته در فاوست: جایگزین کردن "عمل" بجای "کلمه". در مورد اودو شفر آنچه مصداق دارد در واقع "کلمه" است ولی کلامی که "عمل" محسوب می‌شود. چون او همهٔ زندگی‌اش را وقف نویسندگی کرده است، در نویسندگی شخصی بیش از نویسندگی حرفه‌ای. اودو شفر به قول فرانسوی‌ها: homme de lettres است و در این زمینه یعنی "کلام" آثار قابل توجهی به وجود آورده است.

آغاز می‌کنیم با مضامین آثار وی: پیش از آنکه اودو شفر در این عرصه پا گذارد الهیات بهائی و احکام آن برای مغرب زمین سرزمینی ناشناخته terra incognita بود، زیرا در این رابطه مقالاتی به سبک آکادمیک وجود نداشت. او در طول پنج دههٔ اخیر عمر، با نیم قرن کوشش پیگیر، با شروع تز دکترایش در ۱۹۵۷ این خلأ را از میان برداشت و مسائلی چون تصور بشر از خدا، تصویر بشر، مفهوم پیامبری و انبیاء و تداوم ظهور پیامبران، مفهوم آزادی و خرد، قوانین

این اهمیت از یک سوبه دلیل متدیک بودن آنهاست. برداشت اودو شفر از آثار بهائی همراه با اطمینانی قطعی است و این آثار برای او بدون استثناء ماده بدون خبط و خطا تلقی می‌شود، ضابطه و میزان به شمار می‌آیند، و از آنجا که ضابطه و میزان اند، پژوهش‌های علمی او بر محور شناخت و آگاهی بیشتر و بهتر از مفاهیم آثار الهی می‌گردد تا آن مفاهیم عظیم را مورد تجزیه و تحلیل علمی و متدیک قرار دهد. بدین ترتیب محققى مانند اودو شفر هدفش گسترده‌ن مقیاس‌های شخصی نیست و هرگز در پی آن نمی‌گردد که آثار بهائی را با افکار و دیدگاه‌های خود بسنجد و یا به فرض محال تحریف نماید.

این اصل یعنی رابطه با خدا و عهد و میثاق او برای اودو شفر از بدیهیات و مسلمات بوده و از جمله اصول و باورهای تردید ناپذیر زندگانش بشمار می‌روند. بنا بر این، هرگز دیده نشده است که به آسانی از محتوای اثری بهائی بگذرد و یا خدای نکرده چون آن اثر با چهار چوب افکارش تطبیق ننموده و یا در سیستم آثارش نمی‌گنجد آن را ناگفته گذرد. او هرگز در تجزیه و تحلیل به بندبازی نمی‌پردازد و نمی‌کوشد دیدگاه‌هایش را با پست مدرنیسم روز سازگار کند. یا اینکه هرگز خود را مجبور نمی‌داند به انگیزه تصورات شخصی، در مقابل احکام، عقیده‌ای منفی ابراز نماید. او در آثار بهائی تحقیق و پژوهش کرد و آن را چنانکه هست مورد بررسی قرار داد و نه آنچنان که در تصورات کسانی باید باشد. او هرگز دچار این غرور نشد که به خاطر اطلاعات عمیقش در

دیانت بهائی برای خویش منزلت ویژه‌ای قائل شود. یا آمرانه اظهار عقیده کند، اودو شفر خود را همیشه جستجوگری دیده است که کوشیده به حقیقت دیانت بهائی نزدیک‌تر شود.

اما در اندیشه اودو شفر، خرد نقشی کمتر از ایمان ندارد و راهنمای متدیک وی در تحقیقات او به شمار می‌آید. او خود را ملزم می‌داند که وابستگی قطعی با آثار بهائی را به یاری معنا و هدف "ratio" عملی کند، و از این مرحله خرد وارد میدان می‌شود و حق خود را ادا می‌کند. چون خرد است و- شاید نه صرفاً خرد- که می‌فهمد، کشف می‌کند و روشن می‌سازد.

با مطالعه و بررسی آثار همراه با دستیاری معنا و هدف ratio، اندیشه مؤمن واقعی هرگز ساده لوحانه، شیفته‌وار، قشری‌گرا و جزمی dogmatic نیست زیرا این تحقیق در پرتو خرد پرسشگر صورت می‌گیرد نه فکری شکاک. این ویژگی هاست که دقیقاً همراه با متد علمی و محققانه، هر اثر اودو شفر را نخبه و ممتاز می‌کند: شناخت عمیق سرچشمه‌ها و اصل آثار، تجزیه و تحلیل متون بوسیله آنالیز مدرن و هرمنوتیک، رابطه علت و معلولی پدیده‌ها، همگامی افکار و استدلال فارغ از دو دلی و سوء ظن، و شفافیت در بیان دلیل و برهان و اثبات آن.

بر همه اینها باید بیافزاییم: چیرگی وی بر روش و دانش حاشیه‌نویسی، و افزون بر آن استفاده دقیق از اصطلاحات موجود و نیز ابداع اصطلاحات جدید مانند: Unity Paradigm، "خطاناپذیری قطعی" و "خطاناپذیری نسبی"، Sedisvakanz "جایگاه خالی ولی امر" و

”حقوق الهی دیانت بهائی“ و غیره. از آنجا که روش متدیک اودو شفر با تمامی معیارهای پژوهشی مطابقت دارد، می توان گفت که در آثار او با پژوهشی محققانه روبرو هستیم.

تحقیقات وی بر مبنای تصورات متافیزیک پی ریزی شده و شاید بتوان گفت که به این دلیل، همانند همه علوم تتولوژیک دیگر، این آثار بر پایه تحقیقات اثبات شده ای متکی نیستند. اما باید فراموش نکرد که اگر چه شالوده کار او ایمان به خدا است، ولی فهم و استدلال و پژوهش به دستیاری عقل و روش های علمی محکم و قطعی صورت می گیرد.

اودو شفر موافق اطاعت خردمندان و همراه با پژوهش است. اطاعت کورکورانه و ساده لوحانه را رد می کند. به همان سان که فکرو عقیده خویش را نیز حقیقت مطلق و محض نمی داند. وی نمی پذیرد که برای هر رویداد خارجی، باید یک دلیل ماورای حواس بشری پیدا کنیم و نیز این ادعا را که برای هر سوالی در آثار می توان جواب اقناع کننده ای پیدا کرد، رد می کند. او خود را موظف می داند که مقیاس های اندیشمندانه ای برای روشننگری ارائه کند. همیشه مخالف افسانه های سنتی و تزه های ریشه دار ولی ثابت نشده در جامعه بوده است و هرگز هراسی نداشته است که آهن گداخته ای را در دست بگیرد. در اینجا باید از رساله وی درباره ”خطا ناپذیری“ یاد کرد. برای او هرگز متد و سنت دلیل بر حقانیت و درستی نبوده است.

به این دلیل همیشه فعالیت های جامعه بهائی را مورد پرسش قرار می دهد و جامعه را

با افکار سازنده و منتقدانه همراهی می کند زیرا اندیشه منتقدانه از نظر اودو شفر همیشه سازنده است. در شیوه کار اودو شفر محتوای آثار بهائی مقیاس است و اینکه آغاز و اتمام کار کجاست. مؤمن در درجه اول بوسیله معیارهای علمی خردمندان عمل می کند و نه تنها بوسیله قلب شیفته، و این هر دو ستون-ایمان و خرد- بر یکدیگر ایستاده اند. وجود هر یک منوط بر دیگری است. این تقابل ابدی میان خرد و ایمان اندک اندک از میان می رود و این دو با یکدیگر آشتی پذیر می شوند- گر چه این امر همواره به نحو کامل عملی نیست.

اودو شفر معتقد است که هر منتقد مطالعات بهائی باید بدون اینکه به ”نقض“ متهم شود، بتواند پرسش های خود را مطرح کند. و این نکته مهم از اودو شفر نیز ماندگار خواهد بود.

او بر خلاف اغلب نویسندگان آکادمیک بهائی به تاریخ نویسی، یا زبان، یا دانش شرق شناسی آثار بهائی مشغول نشد، بلکه اندیشمندانه و هوشیارانه به درک آثار پرداخت.

این نکات در آثار وی به صورت ویژه ای مشهود است و به این دلیل الگو و نمونه بشمار می آید. اودو شفر آثار بهائی را بدون شرط و شروط، و فقط با این احساس که اینها میراث روحی بشریت هستند تجزیه و تحلیل می کند.

معلومات و فرهنگ خارق العاده او ۲۵۰۰ سال تاریخ فلسفه، فلسفه ادیان، الهیات و شناخت عمیق کتاب های مقدس مذاهب دیگر را در بردارد. اما گذشته از اینها فضل و پر مایگی او حیرت آور است. کمتر اثری است در ادبیات جهان که او نخوانده باشد، و به ندرت

نشر و نظمی مشهور وجود دارد که از آن بی اطلاع باشد، حتی پس از سال‌ها آشنایی و هم صحبتی با او هنوز نکته‌های بدیعی را از او می‌توان شنید و یا ضرب المثلی و قطعه شعری.

فرهیخته‌ترین اودو شفر!!!

اینجاست که لقب "عالم بهائی" (که گاه به آسانی به این و آن اعطا شده) بر مردی چون او مصداق واقعی پیدا می‌کند. با چنین گنج

دانشی اودو شفر به آثار بهائی نزدیک می‌شود و آنها را گویا می‌کند.

طبیعی است دریافت پرسشگری این چنین از آثار بهائی با دریافت سؤال کننده‌ای که زمینه فرهنگی محدودی دارد تفاوت فراوان خواهد داشت. او بدین وسیله موفق می‌شود جایگاه دیانت بهائی را در میان مذاهب برحق مشخص کند و نشان دهد که در آثار بهائی می‌توان به

عقاید مهم فلسفی مغرب زمین نیز برخورد و آنان که با "راستی" "زیبایی" و "خوبی" پیوند دارند، در دیانت بهائی این پدیده‌ها را خواهند یافت.

ولی هدف اصلی او این نیست که جایگاه امر را در تاریخ علم نشان دهد، بلکه می‌خواهد میراث روحانی بشر را که در مکتب پُست مدرن امروزی آهسته و پیوسته به فراموشی می‌گراید، با

بحث و بررسی آثار بهائی به خواننده یادآوری کند. با این دلیل اودو شفر نه به ندرت - به دیدگاه‌های ارسطو و افلاطون برمی‌گردد، و برای اینکه سؤال امروزیی مانند "هنر و مرزهایش" را مورد بحث قرار دهد کمائی ترسیم می‌کند که از میان دوره‌ها و اعصار می‌گذرد.

بطور کلی می‌توان گفت که از جمله

توانایی‌های ذهنی اودو شفر یکی هم این است او که مسائل جامعه امروزه را در پرتو احکام بهائی در رابطه با اطلاعات وسیعی که در موضوعات روز دارد با شفافیت تجزیه و تحلیل کند. این برداشت‌های او الگویی است برای تمام علوم الهیات بهائی.

اودو شفر استاد راستین است که موضوعات را کالبد شکافی می‌کند و ذراتش

را مورد بررسی قرار می‌دهد و چکیده آنها را با زیباترین بیانی در نوشته‌های خود می‌گنجاند. مهم‌ترین و تأثیرگذارترین صفت در اودو شفر، اطلاعاتش در آثار بهائی است. تسلط او در این زمینه بی نظیر است. دور از ذهن‌ترین بیانات را پیدا، و مفاهیم پنهانی آنها را کشف می‌کند. آثار عظیم بهائی در دستان او به گونه معجزه آسایی به هم ربط پیدا می‌کنند. گاهی این

احساس به انسان دست می‌دهد که بزرگی و زیبایی آثار بهائی به روح بزرگی مانند اودو شفر نیاز داشت که غنا و پرمایگی آن را نشان می‌دهد. او به کارهایش در آثار بهائی همیشه به عنوان خدمت به حیات نگریسته است. هدفش این بوده است که آثار مختلف بهائی را بشناسد و به نمایش بگذارد و به این ترتیب اصل "وحدت" را در دیانت بهائی بشناساند و حق آن را ادا کند. اندیشه‌های وی در جامعه روشن و دقیق زبان بیان می‌گردد و این نکته را کسی که حتی نگاهی سطحی به آثار او انداخته باشد به آسانی در می‌یابد. شاخص آثار شفر وضوح و روشنی آنهاست. نوشته‌هایش را بارها و بارها بازنگری می‌کند. برای او هرگز اثری تمام شده تلقی نمی‌شود، بلکه نوشته‌هایش را همواره مورد بازنگری و تصحیح قرار می‌دهد.

آثارش طبیعت دفاعی apologetic دارد، هدفش این است که تفکر عمیق درباره استواری ستون‌های ایمان باعث شود که امر را به سطح اندیشه‌های ژرف برساند و به مؤمنین امکان فهم مطالب را بدهد و آنها را در برابر حملاتی که از خارج بر پیکر آن وارد خواهد شد مقاوم نماید. خود او بارها از امر در برابر حملات خارج دفاع کرده است.

راست را کژانگاشته‌اند (۲۰۰۱) این کتاب فراموش نشدنی‌اش را همه می‌شناسیم. حتی پیش از نگارش آن کتاب، یعنی در سال ۱۹۶۰ کتابی با عنوان دیانت بهائی در آئینه دیانت مسیح و در سال ۱۹۷۰ رساله در جواب یک عالم الهیات مسیحی در کتاب (دیانت بهائی، دینی

قیاسمند) منتشر نمود. اودو شفر به گفته خویوش پیوسته خود را مدافع امر دیده است در این زمینه هم باید او را صاحب سبک نامید: مجادلاتش با اشخاصی که هدفشان آشکارا اهانت به دیانت بهائی بوده کوبنده است.

تجربه‌های چند دهه او به عنوان دادستان و اصولاً معلومات حقوقی‌اش در همه آثار وی منعکس است. افکار مخالفان و ردیه‌نویسان بی‌رحمانه کالبد شکافی می‌شود و هرگاه کسانی مجادله‌گر و تحریک آمیز با بهائیان روبرو شوند، او بی‌پروا وارد میدان می‌گردد. خیلی صریح و گاه اندکی پرخاشگرانه، و اینجاست که مصداق "قلم تیزتر از شمشیر است" به روشنی احساس می‌شود. به یاد می‌آورم نامه نگاری او را به دادگاه محلی، که ثبت نام جامعه بهائی را به عنوان "کانون" رد می‌کرد. اودو شفر در نامه‌ای بیش از ۴۰ صفحه، دلایل خود را با چنان قاطعیتی بیان کرده بود که دادگاه چاره‌ای جز پذیرفتن درخواست اجبأ نداشت و در یک نامه دوسطری با شرمساری موضوع را قبول کرد.

دیدگاه‌های شفر را در آثارش چنین می‌توان خلاصه کرد:

امر را در جهان به خوبی و روشنی معرفی کند و در این رابطه کوشیده است که مقالاتی مناسب از سوی افراد جامعه نشر شود چه خود مؤلف آن باشد یا برای نگارش به دیگری پیشنهاد کند، او برای معرفی شایسته و برداشت درستی از امر در دنیای غیر بهائی کوشش کرده و در این راه از هیچ زحمتی روی گردان نبوده است. نامه‌های بی‌شماری برای نویسندگان،

مؤلفین، سردبیران، مسئولین و ناشران نوشته، به اشتباهات و قضاوت نابجای آنان در مورد امر اشاره نموده و درخواست تصحیح کرده است. اینکه چرا او دو سفر این چنین سخت در این راه‌ها کوشیده، پاسخ روشن است وقتی در نظر بیاوریم که دیانت بهائی در آلمان و در دنیا بدون عرضه و معرفی درست امر توسط او چه موقعیتی می‌داشت. در حقیقت باید اولین وظیفه هر جامعه مذهبی جوانی این باشد که ادبیات غنی متناسب را پیدا کند. زیرا ایمان در مرحله به وجود آمدن و رشد، به ادبیات ویژه خود نیاز دارد و از این گذشته، چنین جامعه‌ای همواره از سوی مردم با موشکافی مورد داوری قرار می‌گیرد همانطور که امر بعد از چاپ کتاب راست را کژ انگاشته‌اند در آلمان رفته رفته در دوایر مربوطه به عنوان دیانتی جهانی شناخته شده و برداشت‌های نادرست در ادبیات مربوطه کمتر گردید. این پیروزی در درجه اول دستاورد زحمات اوست که حرمت و منزلت امر را در آلمان تثبیت کرد.

بنا بر این می‌بینیم که مخلوق او تنها "کلمه" نبوده.

افزون بر همه اینها، آثار اصلی حضرت بهاءالله را به زبان آلمانی ترجمه کرده است و سال‌های متمادی کارهای اداری "امر" را انجام داد و نیز سال‌های زیادی عضو محفل ملی آلمان بود. در سال ۱۹۹۲ کارشکایت به دیوانعالی آلمان را بر عهده گرفت که با توفیق همراه بود. در آنجا حق کانون ثبت شده را به جامعه بهائی دادند و این رویداد در محافل حقوقدانان معروف شد. همه اینها را مدیون قلم

توانای وی هستیم.

کار دیگر او دو سفر در کمک‌ها و راهنمایی‌های علمی به دوستان و آشنایانش و حتی غیر بهائیان بوده است. نوشته‌های فراوانی (در آن میان تزه‌های دکترای دانشجویان) را تصحیح کرده است. بسیاری از اوقاتش را صرف مردمی می‌کند که در بحران‌های مسائل ایمانی سرگردان و اندوه زده می‌باشند و رهنمودهای او را می‌طلبند، مخصوصاً نسل جوان که با یاری سخن و عمل در کنارشان ایستاده و با شادی‌ها، اندوه و نیازهایشان آشناست. همانند افراد هم سطح و همسال با آنان برخورد می‌کند و بعضی از آنان را برای زندگی شکل داده است. با این همه هرگز راضی نیست که مورد تمجید دوستانش قرار گیرد. اینکه در آلمان در موضوع "مطالعات بهائی" از سوی نسل جوان جنبشی صورت گرفته برای او مایه خوشحالی است ولی نه به آن دلیل که خود عامل اصلی آن بوده است.

در تمام زحمات و خدمات او دو سفر همسرش به صورت دلنشینی در کنار اوست. گویی آنان برای یکدیگر آفریده شده‌اند. از آغاز زندگی مشترک زیگرون خود را نه تنها همسر بلکه یار و یاورش در همه امور دانسته است. کارهای کامپیوتری را انجام می‌دهد، ادبیات و مآخذ مورد نیاز را جستجو و تهیه می‌کند و به نامه‌نگاری‌ها می‌رسد و با اظهار نظرهای سازنده و منتقدانه در کنار همسر محقق‌اش ایستاده است. در واقع کار او دو سفر کار زیگرون نیز به حساب می‌آید. این دو زندگی خویش را نثار امر کرده‌اند و بدون وقفه شب و روز در این راه

فعالیت می‌کنند.

دارد تا نیمه‌های شب درباره‌ی خدا و دنیا صحبت کند. با او می‌توان از همه چیز سخن گفت رویهم رفته می‌شود گفت که اودو شفر سمبل اخلاقی است که در روزگار ما کمتر پیدا می‌شود هیچگاه در برابر پدیده‌ای سرفرود نیاورده و خود را با ذهنیت زمان وفق نداده است. چنان که حتی در موقعیت‌های جدی و خطرناک زندگی در زمان نازی‌ها حاضر نشد با وجود آزار دیدن‌ها از آنچه که آن زمان مردود نازی‌ها بود دست بردارد. حتی موهایش را که باید در آن زمان به شیوه‌ی مخصوصی باشد کوتاه نکرد، و دوستی فراری از جنگ را هفته‌ها در خانه‌ی پدری‌اش پناه داد. ولی حتی در آن زمان خُلق خوش را از دست نداد که نقل داستان‌های شیرینی در این رابطه شاهد آن هستند.

اگر کسی را با ماشین از هایدلبرگ به طرف فرانکفورت براند در میان راه از محلی به نام Hirschberg-Großsachsen می‌گذرد و با تحسین و ناباورانه به یاد می‌آورد که در این ده کوره مردی زندگی می‌کند با آن همه دانایی، جهان بینی وسیع و آینده‌نگری. باور کردنی نیست که در این دهکده دور از ظواهر و زرق و برق و سرمستی‌های زندگی مرد بزرگی چون او زندگی می‌کند.

اودو شفر هرچند از چنین دنیایی بدور است ولی به نبض جهانی بسیار نزدیک است. این مرد سعادت‌ی است برای جامعه‌ی بهائی آلمان و دنیای بهائی، ما در برابر اودو شفر با احترام سر فرود می‌آوریم: عالم بزرگ، انسان والا، و خادم بی‌مانند حضرت بهاء‌الله. ■

کسی که اودو شفر را از طریق کتاب‌هایش می‌شناسد، تصویری که از او در ذهن پیدا می‌کند، انسانی است زاهدگونه و ریاضت‌کش که شمیم الوهیت دارد و شاید با ریشی و کفش‌های چوبی راحتی و فاصله‌گرفته از دنیا که در برج عاج پنهان شده و در انزوا زندگی می‌کند! موضوع کاملاً برعکس است:

اودو شفر انسانی است به شدت اجتماعی، اهل معاشرت با شوخ طبعی و ظرافت فوق‌العاده، از لذت‌های خوب و تماشای هرگونه زیبایی‌گریزان نیست و در جریان همه مسائل و اخبار روز قرار دارد.

از سگ‌گریزان است. همکارانش در دادستانی به خاطر تعداد محاکمات بی‌شماری که با موضوع سگ در ارتباط بود اسم او را "شفر، دشمن سگ" گذاشته بودند ولی حاضر شد کنسرو گوشت سگ را که مخصوصاً برای او از چین آورده بودند امتحان کند. غذای رستوران‌های مک دونالد را رد می‌کند ولی قبول کرد یک بار در آنجا غذا بخورد و به عنوان سند عکسی هم بگیرد.

از موسیقی Rap و رقص Rock عصبانی می‌شود ولی ابایی ندارد که به مناسبت، تقلید مایکل جاکسن را در سمینارهای جوانان در آورد.

آشپز بسیار خوبی است. با اینکه به ظاهرش اهمیت نمی‌دهد مواظب وزن خود هست و بعد از سال‌ها می‌گوید در فلان مهمانی نیم کیلو به وزنم اضافه شده و هنوز پائین نیامده است. چه به عنوان مهمان، چه به عنوان میزبان دوست

شخصیتی ممتاز

به قلم اولریک گلمر Ulrich Gollmer
مترجم سروش شهیدی نژاد

درآدم، تا کنون در برنامه‌های پژوهشی بسیاری با او مشارکت نزدیک داشته‌ام. اولین خاطره من از او در دهه ۱۹۶۰ مربوط می‌شود. در آن زمان جوانی پانزده ساله بودم و در یک مدرسه تابستانه با او آشنا شدم. او در آن مدرسه سخنرانی بر عهده داشت، توجه مرا شدیداً به خود جلب نمود زیرا وی سخنرانی‌های دیگر ناطقین معمول و متعارف بود. موضوع سخنرانی او "مبانی حقوقی نظم اداری" بود. ناگفته پیداست که موضوع یاد شده به خودی خود موضوعی بسیار خشک و جدی است و برای توضیح و تشریح آن اغلب از نصوصی مشخص و آشنا، لا اقل برای کسانی که در یک خانواده بهائی به دنیا آمده بودند، استفاده می‌شود. اما در جلسه کسی به بیان مطلب پرداخت که می‌توانست موضوع را در قیاس با احکام حقوقی و مبادی اداری سایر ادیان مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و فی‌المثل از مبانی اعتقادی کلیسای پروتستان که حاکی از عناد با قانون است، یا از مشکلاتی که امروزه دامنگیر قوانین جزائی اجتماعات مختلف است سخن بگوید. بدیهی است که از این دیدگاه

نشریه پیام بهائی از من دعوت نموده‌اند که به مناسبت هشتادمین سالروز تولد دکتر او در شرحی بنویسم. با سابقه ارادت دیرینی که به این شخصیت ممتاز دارم دعوت نشریه را با کمال میل پذیرفتم اما باید یادآور شوم آنچه مرقوم می‌شود تنها شرح برخی خاطرات شخصی من از دکتر شفر است و نه ترجمان حال و تجلیلی که درخور شخصیت، خدمات و آثار ایشان باشد. این کار بزرگ باید به عهده پژوهندگان نسل‌های آینده واگذار گردد تا با ملاحظه تأثیر شگرف آثار گرانبهای او بر سیر پژوهش‌های بهائی بتوانند حق مطلب را ادا نمایند.

دیگر اینکه در این مختصر از ایشان با نام کوچکشان یعنی "او" یاد می‌کنم زیرا هر نوع نام و عنوان دیگری جنبه رسمی و ساختگی خواهد داشت و مانع از بیان پیوند دوستی و مودت بین ما خواهد بود.

او در سال‌های متمادی استاد، همکار و دوست من بوده است. از سال ۱۹۸۰ به بعد که بنا به پیشنهاد او به عنوان ویراستار به استخدام مؤسسه مطبوعات امری آلمان

آثارش یافت،
بدین معنی که
اصول و تعالیم
امر الهی را
باید بدان گونه
عرضه نمود
که هر ناظر و
شاهدی-
بهائی و غیر
بهائی- قادر به

ماهیت حقوقی
نظم بدیع یک
باره بسیار
مهیب و
شنیدنی جلوه
می نمود و
نگرشی این
چنین به
دیانت حضرت
بهاء الله و

شناخت اهمیت، معنی و محتوای آن باشد.
همین نگرش را می توان در ترجمه های اوڈ از
آثار نزولی نیز مشاهده نمود.

اوڈ را می توان بدون هیچ تردید عاشق زبان
قلمداد نمود. او در انتخاب لفظ به زیبایی و
محتوی هر دو ناظر است. کلماتی که اوڈ برای
بیان حقایق مکنون در آثار الهی انتخاب
می نماید تلفیقی از زیبایی، دقت و صراحت و
مبتنی بر منطقی لغزش ناپذیر است. تنها از این
طریق است که می توان تا حد امکان رعایت
صداقت را در ترجمه نمود. اوڈ شاید نخستین
فرد بهائی در کشورهای آلمانی زبان است که
در ترجمه متون بهائی علاوه بر استفاده از
ترجمه انگلیسی، به اصل فارسی و عربی آثار
نیز مراجعه می نمود و ترجمه های خود را با متون
اصلی آن آثار انطباق می داد. اوڈ شرط اصلی
را در ترجمه متون امری انتخاب الفظی
می دانست که در عین زیبایی از صراحت کامل
برخوردار باشد تا درهای آثار نزولی بر خواننده
آلمانی زبان گشوده شود و وی را راغب به
مطالعه و درک آن آثار بنماید.

برداشتی اینگونه از مبادی امر الهی بر هیجان
انسان برای کسب هر چه بیشتر معارف امری
می افزود. این برداشت از احکام و تعالیم امر
الهی نه تنها راه گشای من طعی سال های
متمادی بوده، بلکه افق دید جوانان بیشماری
را وسعت بخشیده و راه را برای درک و فهم
جنبه های عقلی تعالیم و مطابقت دادن حدود و
احکام با علم و عقل باز نموده است. این بود
که از آن پس هر آنچه را که به قلم اوڈ نگارش
یافت مطالعه کردم. در این میان بیش از همه
شیفته آثار اولیة استدلالی وی، از جمله کتابی
در پیرامون ادیانی که پس از دیانت حضرت
مسیح ظاهر شدند گردیدم و به ویژه تز دکترای او
نظرم را بسیار جلب کرد. آنچه که بیش از هر
چیز مرا مفتون اوڈ و آثارش ساخت مهارت او در
معرفی امر حضرت بهاء الله خصوصاً به غیر
بهائیان بود. اوڈ در این آثار دیانت حضرت
بهاء الله را آئینی جلوه می دهد که بطور کامل از
حقوق مساوی با سایر ادیان بزرگ جهان
برخوردار است. این نگرش یکی از ویژه گی های
آثار قلمی اوڈ است که می توان آن را در همه

این شیوهٔ اوڈ همیشه نیز از حمایت همگان برخوردار نبود. بسیار کسان آن را بسیار پر زحمت و وقت‌گیر می‌دانستند. لکن آنچه اهمیت داشت این بود که بیت العدل اعظم روش اوڈ را در ترجمهٔ آثار مورد تأیید قرار دادند و در پیامی در اوایل دههٔ هشتاد خطاب به محفل روحانی ملی آلمان اهمیت ویژه‌ای برای والایی سبک آثار بهائی قائل شدند و پیش‌بینی فرمودند که این آثار در کشور آلمان که دارای سابقهٔ طولانی در پژوهش‌های علمی است مورد تدقیق و امعان نظر روشنفکران قرار خواهد گرفت. در همین پیام مرقوم داشتند از اینکه گروهی از یاران با خلوص تمام، با دل و جان، در این زمینه به خدمت اشتغال دارند، آن محفل باید احساس سرور و خوشوقتی نماید. منظور بیت العدل اعظم در درجهٔ اوّل اوڈ بود.

ابتکار و علاقهٔ اوڈ در پژوهش پیرامون کلمهٔ الله سبب شد که آثار قلمی او نیز هرچه بیشتر سرشار از این آثار گردد. به ندرت رساله یا کتاب مهمی به قلم اوڈ انتشار یافته است که در آن بطور دقیق استناد به نصوص مبارکه نشده باشد. اوڈ در آثارش با کلیشه‌سازی به معنای معمول و مرسوم آن با نظر شک و تردید می‌نگرد. وی همیشه درصدد است که در راه‌های تازه‌ای گام بردارد. محک و میزان او در انتخاب راه تازه‌اش همیشه نصوص مبارکه است. نوع بیان اوڈ اغلب تند می‌نماید و گاه در کلماتش بوی جدل به مشام می‌رسد، اما قضاوت در مورد برداشتش از موضوعی خاص را به اختیار خواننده می‌گذارد و همیشه حاضر به قبول استدلال برتر است. اوڈ برای من از این

نظر که وفاداری مطلق به امر مبارک را می‌شود با روحیه‌ای نقّاد و بری از تعصّب پیوند داد و آن دورا لازم و ملزوم یکدیگر دانست، همیشه مثال و سرمشق بوده است.

بسیاری از آثار اوڈ بطور اتفاقی و به انگیزه‌ای خاص، فی المثل در پاسخ به گفته یا نوشتهٔ کسی، رفع ابهام دربارهٔ مطلبی، یا به لحاظ سخنرانی در مجمعی به رشتهٔ تحریر درآمده است. همین مطالب پایهٔ اصلی برای چاپ کتاب و یا جزوه‌ای بوده است. بدین ترتیب که وی به تدریج اصلاحاتی در آن آثار به عمل می‌آورد، مطالبی را بسط بیشتر می‌داد، مآخذ دیگری بر آن می‌افزود و سپس آن را منتشر می‌نمود. خوب به خاطر دارم که در سال‌های دههٔ هفتاد اوڈ موضوع سخنرانی‌های خود را بیشتر به اثرات لذّت‌گرایی و ماده‌گرایی در فلسفه‌های فردیت‌طلبی اختصاص می‌داد و این روندها را که مد زمان بود بحث می‌نمود. او با روشن‌بینی خاصی روند آتی اخلاقیات را در مسألهٔ روابط جنسی پیش‌بینی می‌کرد و خصوصاً روی ایدئولوژی همجنس‌گرایی که تازه داشت پیروزمندانه وارد صحنهٔ اجتماع می‌شد تکیه می‌نمود. در این سخنرانی‌ها او توجه می‌داد که چگونه اقلیتی ناچیز درصدد تثبیت و تصویب "حقّ انسان برای لذّت و خوشی آتی" است و با صراحت هشدار می‌داد که تحوّل این چنین لاجرم به همگانی شدن مواد مخدر منجر خواهد شد. او هم چنین به فلسفهٔ معجاز بودن عملیات تروریستی، به عنوان پاسخی در مقابل زور و تجاوز، که داشت به یک ایدئولوژی بجا و قابل توجیه تبدیل می‌شد

اشاره می‌کرد و تصریح می‌نمود که قبول چنین طرز فکری لاجرم تهدید همیشگی انسان‌ها را به دنبال خواهد داشت. هنوز از خاطر مضمون نشده است که چگونه برخی از کسانی که به سخنان او گوش فرا می‌دادند انتقاداتش را از مسائل اجتماعی آن روز غلوآمیز، غیر واقعی و محافظه‌کارانه تلقی می‌کردند و فی‌المثل می‌گفتند: «اوضاع و احوال تا این اندازه هم وخیم نخواهد شد!» ولی واقعیت این است که وضع امروز وخیم‌تر از آن است که او پیش‌بینی آن را می‌کرد. شاید وقت آن رسیده باشد که کتاب بهائی در جهان مدرن- مُلک جاویدان *Bahá'í in der modernen Welt- The Imperishable Dominion* او را که نزدیک به ۳۰ سال پیش نگاشته بار دیگر مطالعه نماییم. ذکر این نکته ضروری است که غرض از تحلیل انتقادی او از اوضاع اجتماع تنها به خاطر خود تحلیل نبود، بلکه از آن به عنوان وسیله‌ای برای بیان لزوم نوعی تجدّد روحانی، چه فردی و چه اجتماعی، و آن هم از طریق عرفان به ظهور حضرت بهاءالله استفاده می‌نمود.

اوّده به گفتگو بین ادیان و دفاعیه‌نویسی مستدلّ هر دو نظر دارد. وی در آثار اوّلیه‌اش این هر دو جنبه را به خوبی به هم مربوط می‌سازد و به هر دو توجّه کافی مبذول می‌دارد. قصد او از یک سو دعوت و جلب آمادگی پیروان مذاهب مختلفه برای یک گفتگوی فشرده بین ادیان است و از سوی دیگر شدیداً به کوششی که به جهت تنزّل قدر و منزلت آئینش به عمل می‌آید و به آنانی که حقیقت دیانتش را دگرگونه جلوه می‌دهند اعتراض می‌نماید. اوّده از این نقطه نظر

به دیانت اسلام نیز که در دهه شصت از طرف الهیون مسیحی به بدنامی متّهم و به عنوان "دیانت دروغین" قلمداد می‌گردید، ناظر است. آثاری مثل تعبیری نادرست از یک دیانت *Die missverstandene Religion*، محمد، پیامبر کاذب؟ *Muhammad: ein Lügenprophet?* یا پاسخ به یک عالم دینی *Antwort an einen Theologen* را که عموماً در دفاع از اسلام است نباید الزاماً در شمار آثار جدلی او به حساب آورد. وی از همان ابتدا در کارهای اوّلیه‌اش برخی از اصول الهیات بهائی را در ارتباط با اصل "استمرار ظهورات الهیه" شرح و بسط می‌دهد و در کارهای بعدیش مثل تاریخ رستگاری و تغییرالگو *Heilgeschichte und Paradigmenwechsel* و اساس ادیان الهی یکی *Die mystische Einheit der Religionen* است به توضیح و تشریح مفصّل‌تر آن اصول می‌پردازد. اوّده در این نوشته‌ها عظمت آئین بهائی و در عین حال غنای الهیات آن را اثبات می‌کند و از خواننده می‌خواهد که آن هر دو را جدی گیرد. در این زمینه، جریان گفتگو در یکی از سال‌های دهه نود با یکی از عمال کلیسای پروتستان که در شهر خود از مشارکت جامعه بهائی در گفتگوی بین ادیان مانعت می‌کرد، خوب به خاطر ممانده است. چون گمان می‌رفت که مانعت ایشان مبتنی بر عدم شناخت و کسب اطلاعات نادرست از امر باشد، لذا بدو کتاب اساس ادیان الهی اوّده را برای او ارسال داشتیم. ایشان کتاب را به نحو بسیار دقیق خوانده بود و یادداشت‌های متعدّدی به صفحات کتاب چسبانده و علاوه بر

آن حاشیه‌ی اوراق را پراز انتقادات و تفاسیر گوناگون نموده و بالاخره زیر بسیاری از سطوح خطوط متعددی کشیده بود. با این وجود تغییری الزاماً در نظر او نسبت به دیانت بهائی حاصل نشده بود. گرچه اینک بهائیان را جماعتی آنقدر هم کم اهمیت و نامربوط نمی‌پنداشت، لکن ایشان را بالقوه رقیبی خطرناک می‌دانست. به هر حال تنها مطلبی که به آن اعتراف نمود این بود که مطالب کتاب بسیار زیرکانه نوشته شده است. شاید اعتراف به زیرکی او و کتابش بالاترین ستایشی باشد که تا کنون نسبت به او از زبان یک عالم دینی که نظر خوشی به آئین بهائی ندارد، جاری شده باشد.

همچنین است کتاب راست را گز *انگاشته‌اند* *Desinformation / Making the Crooked Straight* که باید آن را در شمار مهم‌ترین استدلالیه‌هایی به حساب آورد که در سال‌های اخیر در دفاع از امر مبارک به رشته تحریر درآمده است. در این کتاب نیز تنها به ردّ مفتریات و اتهامات اکتفا نشده، بلکه طیّ فصولی متعدّد به تعالیم امر الهی، حدود و احکام و نظم اداری در جوامع بهائی پرداخته شده است. او در این کتاب در بسیاری از موارد برای اولین بار موضع دیانت حضرت بهاء الله را بطور سیستماتیک بر اساس آثار نزولی روشن می‌سازد.

آنچه که فکر و ذهن او در سال‌های متمادی به خود مشغول داشته، همانا چگونگی و میزان رابطه بین رعایت اصول قانون (Legality) از یک سو و اخلاق (Morality) از

سوی دیگر است. از همین رو است که وی وقت خود را گرچه ظاهراً بطور مداوم صرف مطالعه جنبه‌های مختلف قوانین، حدود و احکام در شریعت الهی می‌نمود، لکن از جنبه‌های دیگر مبادی امر الهی نیز غافل نماند. شاهد این ادعا همانا تز دکترای او از دانشکده حقوق است که درباره نظم اداری تشکیلات بهائی به رشته تحریر درآورده بود. او می‌خواست به جنبه‌های اخلاقی (Ethics) امر مبارک بیشتر معرفت یابد. این بود که بویژه در سال‌های دهه نود به تحقیق پیرامون تعالیم اخلاقی امر الهی پرداخت. جزوه مختصر جنبه‌های اخلاقی *Die ethischen Aspekte des Rauchens* شرب دخان را شاید به عنوان "آزمایشی" برای انجام مقصدی والا تر به رشته تحریر درآورد. وی در این جزوه با انتخاب موضوعی که تا حدی جنبه حاشیه‌ای داشت به تمرین روشی پرداخت که باید اخلاق بهائی را بر آن اساس و مبتنی بر حدود و احکام نازله در کتاب مورد بررسی قرار داد. انسان و تحکیم شالوده اخلاقی او موضوع اصلی دو فقره کارهای تحقیقی دیگر او را تشکیل می‌دهند که عبارت‌اند از: آزادی و حدود آن *Die Freiheit und ihre Schranken* و انسان چه موجودی است؟ *Was ist der Mensch?* اما ثمره اصلی و واقعی پژوهش‌های فشرده او پیرامون اخلاق بهائی را باید در اثر او به نام *Bahá'í Ethics* جستجو نمود. جلد اول این کتاب که محتوای آن در حقیقت ثمره یک عمر تلاش علمی و تحقیقی او باشد در همین روزها به زیور چاپ آراسته خواهد شد. با هیجان بسیار منتظر آن روزیم. ■

نخستین عالم الهیات بهائی آلمانی زبان

به پاس هشتادمین زادروز او

به قلم دکتر گیلان توبر Dr. Gilan Tober M. Jur.

مترجم فرنگیس توبر (صمدی)

انگیزه یک عمر آفرینش

انگیزه پژوهش‌های او چیست؟ مطمئناً از سویی عشق به دیانت است. این گرانمایه که امروز زاد روزش را ارج می‌داریم خود زمانی اشاره کرده است:

«آنکه چیزی را دوست می‌دارد می‌خواهد هرچه بیشتر بدان نزدیک شود». انتقال این نظریه به تألیفات وی نمودار این نکته است که او می‌خواهد با تلاشی مداوم و با ژرف‌اندیشی خستگی‌ناپذیر به حقایق روحانی و ایمانی نزدیک‌تر شود. به این حقیقت نیز آگاه است که بشر بخاطر کمبود و نارسایی فهم خویش، هرگز نمی‌تواند این حقایق را کاملاً دریابد.

شفر در شیوه تحقیق خود به روش "شگاکین" هم تکیه می‌کند که در علوم الهیات کاتولیکی نیز روشی شناخته شده است. البته هدف او طرح تردیدی در حقانیت آثار بهائی نیست بلکه با علم به اینکه این آثار مبتنی بر حقایق تردیدناپذیرند، می‌خواهد با پرسش‌های پژوهشگرانه خوانندگانش را به تفکر

سالگرد این محقق برجسته آلمانی زبان بهائی را گرامی می‌داریم که در ۱۹ اکتبر ۱۹۲۶ متولد شده و منشأ خدمات مهمی برای امر بوده است. او سال‌های متمادی عضو محفل ملی آلمان، نماینده برجسته جامعه بهائی در فضای گفتگوهای بین مذاهب بوده است. سخنگو، مدیر و گرداننده سمینارها، مشاور حقوقی نهادهای بهائی و هم‌چنین یکی از مترجمان آثار مهمی چون کتاب *مستطاب اقدس و کتاب مستطاب ابقان*. گذشته از اینها تردیدی نیست که شفر با آثارش دیرپای‌ترین و گسترده‌ترین تأثیرات را در حال و آینده امر بجای نهاده است. این تألیفات عقاید و برداشت‌های بهائیان آلمانی زبان را تحت تأثیر قرار داد و برای آنها راهی گشود که با ژرف‌اندیشی بتوانند حقایق اصلی دین خود را درک نمایند. سواى همه آنها شفر به عنوان نویسنده، در نسل جوان بهائی تأثیری عمیق و ماندگار داشته است که نگارنده این مقاله خود از آن شمار است.

بیشتری وادارد و آن آثار را برای ایشان بیشتر قابل درک گرداند.

محرک دیگر وی در آثار و کوشش‌هایش، هدف راستین او برای شرکت دادن همگان در یک جریان روشنفکری روحانی است تا با برخورد ژرف‌اندیشانه، شناخت امر و الهیات آن را ممکن کرده و شیوه تحقیق علمی را پایه‌ریزی گرداند.

سومین انگیزه پژوهش‌های وی را باید در پاسخگویی به منتقدین امر و دفاع از دیانت بهائی در برابر تهمت‌ها و حملات آنان دانست. بهائی "apologetics". در صدر این آثار باید از کتاب راست را کژانگاشته‌اند یاد کرد که شفر یکی از مؤلفان آنست. هدف از نگارش این کتاب دفاع از امر در برابر اهانت‌ها و حملات از خارج است.

یکی از ویژگی‌ها و خصوصیات دیانت بهائی ارج گذاشتن به دانش به عنوان شالوده جامعه و برای حصول به ایمان است. به نظر شفر ایمان نمی‌تواند تنها امری قلبی باشد بلکه تکیه برداشت‌های مذهبی باید به دل و خرد هر دو باشد و گرنه ایمان مذهبی اگر از دانش بی‌بهره باشد به امری احساساتی تنزل خواهد کرد و انسان را به سوی تخیلات بی‌منطق و بی‌خردانه‌ای خواهد کشاند.

شکل‌پذیری بینش شفر از پژوهش‌های حقوقی

شفر مانند نویسنده این مقاله حقوقدان است. او در آغاز کارش قاضی و سپس سال‌های متوالی تا زمان بازنشستگی (۱۵ سال

پیش) دادستان کل استان خود بود.

تحصیلات اولیه شفر موسیقی بود و پس از آن به تحصیل در رشته زبان‌های باستانی چون یونانی و لاتین پرداخت و بعد به تحصیل حقوق در شهر ماینس و هایدلبرگ روی آورد. اما بزودی تحقیقات علمی در زمینه اصول دیانت بهائی اساس پژوهش‌های او گردید.

در سال ۱۹۵۷ موفق به دریافت درجه دکترای حقوق نزد استاد رسمی حقوق کلیسایی آن زمان گردید. موضوع تز وی اصول حقوقی دیانت بهائی بود.

تحصیلات حقوقی که هم‌زمان به دو سال کارورزی نیاز دارد طرز فکر شفر را، همانطور که خودش ذکر می‌کند جهت داد. هدف تحصیلات حقوقی در آلمان، عرضه کردن حقوق‌دانانی است که منتقدانه، روشن‌گرانه و خردمندانه عمل کنند. نمونه‌اش چیزی است که در دیباچه قانون تحصیلات حقوقی استان Hesse آمده.

توانایی‌ها و استعداد‌های بدست آمده در این دوره، کمک فوق‌العاده‌ای در زمینه مطالعات عمیق بهائی شفر بود. پوشیده نماند که آثار و تألیفات وی در سبک و شیوه، در حال و هوای اصول حقوقی "legal doctrine" آلمان تنفس می‌کند. شفر اشاره می‌نماید که علوم الهی و طرز تفکر حقوقی بسیار به هم نزدیکند. همانگونه که حقوقدان قوانین مملکتی را تفسیر و تنظیم و از آن استنتاج می‌کند، عالم علوم الهی هم باید ضوابط و میزان‌های دین را با شیوه و روش علمی توجیه کند. از این رو تصادفی نیست که روحانیون

اسلامی، استادان حقوق شرعی (فقهی) هستند.

باریک و حساس بین عدالت و شفقت، خطا ناپذیری بیت العدل اعظم الهی.

طیف گسترده موضوعات پژوهشی

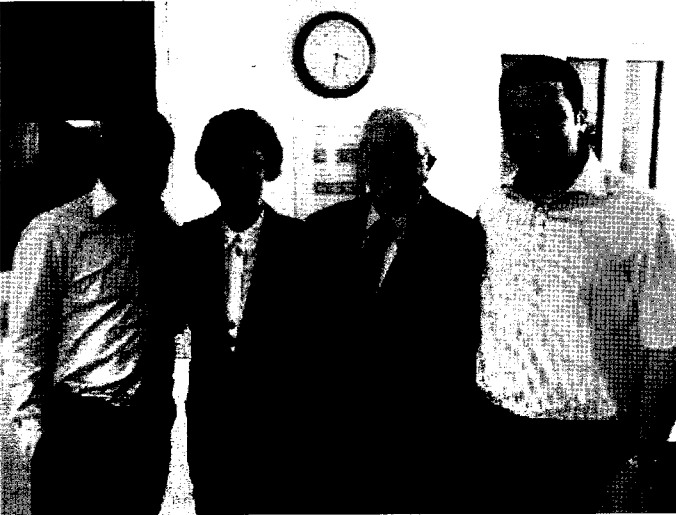
از مهم‌ترین حوزه‌های تحقیقات علمی شفر باید زمینه‌های زیر را نام برد:

شفر همچنین کتاب مهیج و پرجاذبه‌ای درباره اسلام و معرفی آن برای جامعه آکادمیک نوشته است که آن را چنین نامگذاری کرده است: مطالعه درون یک مؤمن با نگاهی آزاد و متقدانه. شفر بخاطر دامنه وسیع مسائل مورد بررسی این کتاب، سال‌های متمادی مشغول مطالعه و تفحص در مورد اسلام بود و این کار بزرگ را در کنار شغل دادستانی و اشتغال به تألیفات

حقوق، شالوده و استخوان‌بندی دیانت بهائی، حقوق شرعی، پیوند خلق با پروردگار، اخلاق بهائی، گفتگوی بین مذاهب، تصویر انسان، دیانت بهائی-آزادی و مرزهایش، عصا و وحدت در دیانت بهائی، تاریخ تکامل مذاهب الهی

دیگر به شیواترین وجه انجام داد.

شفر در بخش‌های بسیاری از تألیفاتش در سرزمینی بکرو ناشناخته قدم

و تداوم ظهور پیامبران و درجه بندی علمی دیانت بهائی در مراتب دیگر مذاهب.

کار عمده وی در چند سال گذشته، تألیف بسیار

گذاشت زیرا سوی ترجمه انگلیسی یا آلمانی متون مقدسه امری، به سایر آثار و ادبیات بهائی به زبان‌های غربی که شامل تحقیق و پژوهش دانشمندان بهائی باشد دسترسی نداشت. به همین جهت آثار او کوشش و آزمایشی است تا شکاف دهان گشوده‌ای را پر کند. خود شفر این وظیفه دشوار و اقدام پر مسئولیت را با وجین کردن جنگل‌های دست نخورده می‌سنجد.

عظیم او درباره اخلاق بهائی Bahá'í Ethics است که بیش از هزار صفحه خواهد شد. این کتاب که اصل آن به آلمانی است به زبان انگلیسی نیز ترجمه شده و بزودی به چاپ خواهد رسید.

به تألیفات وی در زمینه حقوق نیز باید اشاره کرد: منشأ علم حقوق و یا یکایک گستره‌های حقوقی، هدف مجازات، رابطه

ارائه دیدگاهی نو

شفر با وجود رسایی در بیان و نگارش، در گفتار و نوشتار شیوه و اسلوبی ویژه دارد: واقع‌گرایانه، هوشمندانه، مستدل و بدون خیال‌پردازی.

نوشته‌های وی در وضوح و تقسیم‌بندی و نظم مطالب و زبان یگانه‌اند. از خصوصیات او دانش گسترده‌اش در علوم الهی و تسلط بر فلسفه است. حتی اگر آثار نازل‌ه‌ای که مورد تحقیق، مطالعه و تجزیه و تحلیل اوست برای احبّاء آشنا و مأنوس باشد، با وجود این شفر در این زمینه پیشگام و راهگشاست.

زمانی که در آثار مبارکه در جستجوی پاسخ روشنگرانه‌ای برای پرسشی هستیم، به ندرت پیش می‌آید که سریعاً جواب قاطع و واضحی دریافت کنیم. حضرت بهاء‌الله و حضرت باب در آثار فراوان خود مسائلی بطور روشن و در عین حال مؤکد به حقیقت و در عین حال قابل تفسیرها و برداشت‌های گوناگون بجای نهاده‌اند که در آثار مبارکه پراکنده و گاه تکراری هستند. این بیانات یکدیگر را تکمیل و تقویت می‌کنند، جامعیت می‌دهند و البته گاه نیز نسبت می‌بخشند.

بخشی از رهنمودهای آثار، غالباً حقایق ویژه‌ای را به انسان ارائه می‌کند. برای برداشت و استنباط از اثری، در درجه اول لازم است ادبیات و نوشتارهای مربوطه را جستجو کنیم. ولی تنها مطالعه و جمع‌آوری کتاب‌های مربوط به موضوع کفایت نمی‌کند، بلکه باید با روش و اسلوب علمی در حوزه‌های وسیع‌تری پیش رفت. برای آنکه آدمی به فهم راستین و دقیقی

از آثار برساند باید از ژرف‌اندیشی و تیزفهمی بهره‌مند باشد. فقط طرح بحث‌های علمی درباره سؤالاتی که پیش می‌آید کافی نیست بلکه انسان باید میراث روحی بشریت یعنی "فلسفه و علوم الهی مذاهب" دیگر را نیز همراه با متون مقدسه آنان مورد مطالعه قرار دهد.

همچنین لازم است رابطه آثار بهائی را با یکدیگر *intrinsic contextuality* و نیز وضعیت و جو موجود و ویژگی‌های اقلیمی و زمانی دیانت بهائی و ادیان دیگر را نیز مورد بررسی قرار داد "extrinsic contextuality". کلام خدا در ابتدا به دریافت‌کنندگانی ابلاغ می‌شود که در حوزه فرهنگی و اجتماعی ویژه‌ای ریشه و پیوند دارند. شناسایی این حواشی و زمینه‌ها یکی از شرایط لازم برای شناخت این مذاهب است. بدین وسیله می‌توان تشریح کرد که این آثار مقدس با چه موقعیت‌های الهی، فلسفی، فرهنگی و تصورات دیگر ریشه و پیوند دارند و در چه گهواره تاریخی پرورش یافته‌اند. آثار شفر همه این امتیازات را در بر دارد بویژه:

رابطه مذاهب با هم و کیفیت درونی و بیرونی ادیان را بررسی می‌کند و با بررسی سیستماتیک آثار از یک سو، و نمایاندن جامعه و فرهنگ و زمان صدور آثار از سوی دیگر، توجه عمیقی در آثار برمی‌انگیزد که با تلاوت ساده آن دسترسی به آن حقایق امکان‌پذیر نیست. بدین ترتیب آثار آشنا و قدیمی درخشش دیگری خواهند یافت. تألیفات شفر بخاطر تسلط وی در استناد به ادبیات فلسفی و علوم الهی مجذوب‌کننده و شاهدهی است بر دانش فوق‌العاده مؤلف.

ویژگی‌های آثار شفر

هم‌چنین انجام همه امور اداری بر عهده زیگرون شفر است. وی شخصیتی است قابل اتکاء و دقیق که در عین حال استعداد و قریحه فوق‌العاده‌ای در سازماندهی دارد.

اجتماعی بودن و شوخ طبعی

سرانجام، برای آنکه از خصوصیات شخصی شفر نیز سخنی آورده شود باید گفت که او با وجود همه سخت‌گیری‌های آکادمیک، دوستدار هم‌نشینی با دوستان، گفتگوهای ارزشمند، غذای خوب و موزیک کلاسیک است.

در چنین جمعی با حضور او فضای خنده و نشاط ایجاد می‌شود. شفر میزبان بسیار خوبی نیز هست. مصاحبی است خوش سخن و گرم محضر، و شنونده‌ای سرشار از دقت و همدردی. گذشته از اینها همیشه لطفه‌ای مناسب موقعیت برای گفتن در چنته دارد.

با وجود کارهای برجسته شفر و برخورداری وی از ارزش و احترام فوق‌العاده اجتماعی، او و همسرش همچنان دوست داشتنی و فروتن باقی مانده‌اند. دوستان بی‌شمار بهائی در داخل و خارج در برابر دستاوردهای فوق‌العاده زندگی‌اش با احترام سرفرود می‌آورند و برایش آرزوی تندرستی پایدار و توانایی ادامه کار و شادی بی‌پایان دارند. ■

آثار شفر نموداری هستند از کار سیستماتیک و دانشمندانه. آثاری است که با وضوح، ورزیدگی و باریک‌بینی ناشی از تجزیه و تحلیل به وجود آمده. دانشی عمیق همراه با استدلالات روشن و گسترده ارائه می‌دهد.

او از ابراز عقیده روشن و قاطع هراسی ندارد. عقاید او اغلب برخلاف ذهنیت رایج زمان و مردمان معمولی است. وی سخت به اصول پای‌بند است و مخالف شدید باری به هر جهت زیستن و یا آزادی‌های بی‌حد و مرز می‌باشد.

برای نویسنده این مقاله شفر تجسم راستین و مظهر یک حقوق‌دان آلمانی است. شفر بود که نخستین تلاش را برای گشودن روشی منظم و علمی برای فهم آثار مقدس به زبان آلمانی آغاز کرد. بنا بر این می‌توان او را به حق اولین عالم آلمانی زبان الهیات بهائی نامید.

همیاری خانوادگی

در اینجا لازم است نقش مفید و بسیار مؤثر همسر دکتر شفر زیگرون را نیز در زندگی پژوهشی وی یادآور شد. این بانوی گرامی چه در چیره شدن بردشواری‌های شغل دادستانی و چه در تحقیقات وقت‌گیر و پردامنه شفر در آثار بهائی و یا در مراحل شکل‌گیری مقالات و کتاب‌هایش او را همواره یار و یاور بوده و با پرکاری خستگی‌ناپذیری همراهیش کرده است. برای مثال جستجوی منابع و مدارک، طرح پیش‌نویس‌ها و تایپ آنها، مکاتبه با پژوهشگران دیگر بهائی، ضبط کامپیوتری متون بهائی و

خوانندگان عزیز: دنباله مقالات مربوط به جشن نامه دکتر ادو شفر در شماره آینده خواهد آمد.

مروری بر کتاب راست را اگر انگاشته اند در دفاع از امر بهائی

نوشته دکتر سینا فاضل
ترجمه دکتر کیومرث مظلوم
نقل از مجلهٔ ورلد آردر *World Order*

بهائیان در ابتدای قرن بیستم بودند و بنا بر این به دیانت بهائی به چشم هم‌آوردی بس توانا می‌نگریستند. این چهار نفر در صدد برآمدند با آثار قلمی خویش به اصطلاح خود، کژ اندیشی‌های دیانت بهائی را در کشورهای غربی آشکار و برملا نمایند. نوشته‌های آنان بیشتر پیرامون تصوّر دون‌پایگی الهیات بهائی در مسائل گناه و رستگاری، نسبت اعمال غیر اخلاقی به بنیان‌گذاران امر بهائی، اتهام تحریف تاریخ بهائی و نابجا به کار بردن مطالب کتاب مقدّس از طرف بهائیان دور می‌زد.^۱

میزان تأثیر این ردیه‌های نخستین را نمی‌توان به آسانی تخمین زد. با نفوذترین آنها کتاب میلر به نام: *The Bahá'í Faith: Its History and Teachings* (دیانت بهائی: تاریخ و

تاریخچهٔ ردیه‌های مسیحیان بر آئین بهائی دیانت بهائی از همان ابتدای پیدایش خود، از طرف مخالفان متعدد مورد حمله قرار گرفت. در این میان حملاتی که از طرف پروتستان‌ها و مسلمان‌ها به عمل آمد جنجالی‌ترین و مهم‌ترین آنها بود.

مخالفان عمدهٔ مسیحی در ایران میسیونرهای وابسته به پروتستان‌های امریکایی و انگلیسی بودند که تعدادشان نسبتاً محدود بود و آنها عبارتند از: Samuel Graham Wilson و William McElwee Miller وابسته به پرسبیتترین‌ها و Robert P. Richardson و J. R. Richards و وابسته به انگلیکان‌ها. این میسیونرها که توانستند تنها چند نفری را در ایران به آئین خود درآورند پیوسته شاهد و ناظر افزایش روزافزون

تعالیم آن) بود که تا کنون بطور کافی به آن پاسخ داده نشده است.^۲ پس از انتشار کتاب میلر در سال ۱۹۷۴، نشریات بی‌اهمیت دیگری علیه امر بهائی از طرف کلیساهای اوانژلیک پروتستان در امریکا انتشار پیدا کرد که با اطلاعات زیادی از آنها در دسترس نیست یا اینکه گسترش زیادی نداشته‌اند. این نشریات برای حمله به دیانت بهائی به مطالبی تکراری و کلیشه‌ای، مانند عدم اعتقاد بهائیان به مقام یکنای حضرت مسیح در میان همه فرستادگان خدا، و عدم پذیرش دیانت مسیح به عنوان تنها راه نجات بشر، متوسل می‌گردند. علاوه بر این، این نشریات تاریخ دیانت بهائی را بر اساس اشتباهات کتاب میلر ارائه می‌دهند.

فیچیکیا و کتاب او

در اروپا، ردیه‌هایی که علیه امر بهائی انتشار یافته از اهمیت کمتری برخوردار بودند و علت آن ممکنست مربوط به عدم قدرت اوانژلیک‌ها در این قاره و تعداد محدود بهائیان در این سرزمین باشد. فقط در این میان، ردیه‌های علیه امر بهائی تنها در یک کشور اروپائی - یعنی آلمان - از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. در کشور مذکور در سال ۱۹۸۱ "دفتر مرکزی کلیسای پروتستان برای مسائل ایدئولوژیک" Evangelische Zentralstelle für Weltranschauungsfragen (که از این به بعد از آن با نام "کلیسای پروتستان" یاد خواهیم کرد) کتابی درباره امر بهائی به قلم یکی از بهائیان سابق به نام فرانچسکو فیچیکیا Francesco Ficcchia منتشر نمود.^۳ این کتاب، به صورت

یک کتاب مرجع درباره امر بهائی در کتابفروشی‌ها در معرض فروش گذاشته شد و به وسیله برخی از نشریات آکادمیک با دیدی مثبت مورد نقد و بررسی قرار گرفت. در این کتاب علیه امر بهائی توده‌ای ناهمگن از مسائل جدلی، که بیشتر آنها از کتاب میلر اقتباس گردیده، گرد هم آورده شده که مطالب مختلفی، از حمله به شخصیت بنیان‌گذاران این آئین و جانشینان آنان گرفته تا مسائل مربوط به جانشینی و انتقاد از اعتقادات و خط مشی رهبری کنونی جامعه دیانت بهائی را شامل می‌شود. کتاب فیچیکیا این تصور را پیش می‌آورد که دیانت بهائی فرقه‌ای است سردر گم از اسلام بنیادگرا که تاریخ و سرگذشت خود را از سر نو نگاشته و ادعاهای جهان سالاری را پیشه خود نموده است. مطالب کتاب فیچیکیا به برخی از دانشنامه‌های آلمان راه یافت و در بعضی از دوائر دولتی پایه اخذ تصمیم درباره دیانت بهائی گردید. بطور مثال به درخواست جامعه بهائی برلن برای برقراری یک جایگاه اطلاعاتی بهائی جواب رد داده شد و دلیل آن را خطر اشاعه اعتقادات بهائی بین جوانان ذکر نمودند.

پاسخ به فیچیکیا

چهارده سال پس از انتشار کتاب فیچیکیا، یعنی در سال ۱۹۹۵، کتابی در پاسخ آن به زبان آلمانی انتشار پیدا کرد^۴ که ترجمه‌ای از آن نیز در سال ۲۰۰۰ به زبان انگلیسی منتشر شد.^۵ کتاب راست را کژانگاشته‌اند^۶ توسط سه تن از پژوهشگران بهائی آلمان تألیف گردیده است.

است درخشان که به یک یک ایرادات فیچیکیا پاسخ می‌گوید. اودو شفر در شرحی که درباره اثر این کتاب، که در ترجمه انگلیسی آن آمده، شرح می‌دهد که چگونه متن اصلی کتاب به زبان آلمانی بر «گلیسای پروتستان» اثر گذاشته است. وی می‌گوید که با مقاله‌ای که مؤسسه مذکور در بررسی کتاب راست را کژ انگاشته‌اند در مجله خود

UDO SCHAEFER
NICOLA TOWFIGH
ULRICH GOLLMER

Desinformation als Methode

DIE BAHÁ'ISMUS-
MONOGRAPHIE
DES F. FICICCHIA

OLMS

منتشر نموده چنین احساس می‌شود که این مؤسسه در صدد دوری از فیچیکیا برآمده. نویسنده مقاله مذکور، مؤلفان کتاب را بخاطر پژوهش‌های موشکافانه، غنای معلومات و فضل و دانش مورد ستایش قرار داده است.^۷ اثرات محسوس دیگر کتاب راست را کژ انگاشته‌اند، حذف مقالات فیچیکیا درباره دیانت بهائی در نشر جدید دانشنامه کاتولیکی آلمان *Exicon* *der Seten* و افزایش حضور بهائیان در کنفرانس‌ها و فعالیت‌های بین‌الادیان در آن کشور است. بیت عدل اعظم در پیام رضوان سال ۲۰۰۰ خطاب به بهائیان عالم نشر چنین کتابی را پیروزی چشمگیری برای جامعه بهائی آلمان محسوب فرموده‌اند. نویسنده مقاله حاضر به یاد ندارد که معهد اعلی کتاب دیگری از نویسندگان بهائی را این چنین مهم شمرده

این سه نفر عبارتند از اودو شفر Udo Schaefer، نیگولا توفیق Nicola Towfigh و اولریک گلمر Ulrich Gollmer. اودو شفر که کارشناس حقوقی است در این کتاب مطالب مربوط به روش پژوهش و مسائل حقوقی، اخلاقی و مصون از خطا بودن بیت عدل اعظم و نیز تصویری از جامعه بهائی را که فیچیکیا ارائه نموده مورد بررسی قرار می‌دهد.

اولریک گلمر، متخصص علوم سیاسی است و درباره مسائل سیاسی از دید بهائی و *الواح و صایای حضرت عبداله‌یاء* (که فیچیکیا آن را جعلی دانسته) بحث می‌کند. بالاخره نیگولا توفیق که در مطالعات خاورمیانه دارای درجه دکترا است جنبه‌هایی از تاریخ سال‌های نخستین نهضت بابی-بهائی، از جمله منابع تاریخی اصلی را که فیچیکیا از آنها استفاده کرده (کتاب‌های *نقطه الکاف و تاریخ جدید*)، رابطه بین ادوارد براون و بهائیان، تحوّل ادعاهای حضرت باب و حضرت بهاء‌الله و کوشش‌های نخستین برای ایجاد تفرقه در جامعه بهائی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد.

رویه‌مرفته کتاب راست را کژ انگاشته‌اند (عکس فوق: طرح روی جلد کتاب به زبان آلمانی) اثری

باشند.

مخالفان امر بهائی است. همچنین نشان می دهند که فیچیکیا تنها در موارد نادر از منابع و آثار بهائی استفاده کرده و آنجایی هم که به آن اشاره ای می کند اغلب اشتباه است. بطور مثال فیچیکیا ادعا نمود که مقامات بهائی عمداً کتاب *افسوس* را پنهان داشته اند در حالیکه بسیاری از بهائیان در سراسر دنیا نسخه هایی از آن را به زبان اصلی عربی، حتی از اواخر قرن نوزدهم، در اختیار خود داشته اند. در مورد احکام دیانت بهائی، مؤلفان راست را کژ انگاشته اند در موارد متعدد به نقل اشتباهات و تحریفاتی که در این مورد از فیچیکیا سرزده است می پردازند. نیز نشان می دهند که عدم اطلاع فیچیکیا از زبان های فارسی و عربی چگونه در بررسی تاریخ سال های نخستین نهضت بابی - بهائی و منابع امر بهائی مسأله آفرین شده است. علاوه بر این مؤلفان توجه می دهند که عدم رضایت فیچیکیا از آئین بهائی و در نتیجه کنار رفتن او از این دیانت پس از چهار سال، و به دنبال آن اعلان دشمنی خود در ضمن نگارش نامه ای به بیت عدل اعظم^۱ هیچیک لزوماً او را نویسنده ای با صلاحیت برای تألیف کتابی معتبر درباره بهائیان نمی کند. هنگامی که فیچیکیا ستم و آزار بر بهائیان ایران را تقصیر خود آنان می داند اعتماد خوانندگان کتاب را نسبت به خود کاملاً از دست می دهد. او اظهار می دارد که بهائیان هواداران و حامیان سیاست شاه بودند و آنان را همدستان احتمالی در توطئه های آن رژیم می داند. البته چنین اتهامی کاملاً بی اساس است و گزارش های سازمان های بی طرف حقوق

بخش های کتاب راست را کژ انگاشته اند

کتاب راست را کژ انگاشته اند از سه بخش تشکیل گردیده. بخش اول آن با عنوان "روش پژوهش" درباره منابع مورد استفاده فیچیکیا و طرز استفاده او از این منابع است. بخش دوم با عنوان "جامعه و اعتقادات" در بررسی دید فیچیکیا از جامعه بهائی و طرز معرفی معتقدات، احکام و نحوه تلقی بهائیان از سیاست توسط او است. بالاخره بخش پایانی که درباره مسائل وابسته به تاریخ و تاریخ نگاری است از طرفی منابع اصلی مورد استفاده فیچیکیا را با جزئیات زیاد مورد بحث قرار می دهد و از طرف دیگر جنبه هایی از تاریخ بابی و بهائی را که ردیه نویسان سعی کرده اند توجه خود را روی آنها متمرکز نمایند (بویژه به کوشش هایی که پس از صعود حضرت بهاء الله و حضرت عبدالهء برای ایجاد دو دستگی در جامعه بهائی ایجاد شد) مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد.

نحوه انتقادات از کتاب فیچیکیا

در سراسر کتاب، مؤلفان در جبهه های مختلف از فیچیکیا انتقاد می کنند. مؤلفان ثابت می کنند که در روش پژوهش وی نقص کلی وجود دارد، و این جای تعجب نیست زیرا فیچیکیا هیچگونه تحصیلاتی در این زمینه ندارد. نیز نشان می دهند که معرفی او از دیانت بهائی تحریف شده و سطحی است زیرا تقریباً تمام آن اقتباس از کتاب میلر و سایر منابع

بشر از جمله سازمان ملل متحد خلاف آن را ثابت می‌کند و نشان می‌دهد که با وجود آنکه برخی از افراد بهائی در دستگاه‌های دولتی دارای مقاماتی بوده‌اند اما جامعه بهائی بطور مداوم در رژیم پهلوی نیز از تبعیض‌های شدید رنج می‌برد و هر از چندی این تبعیض به حمله و قتل بهائیان تبدیل می‌گردید. اولریک گلمر مقایسه‌ای بین این اظهار نظر فیچیکیا و راه‌هایی که آلمان نازی برای توجیه اقدامات خود برای نسل براندازی یهودیان در پیش گرفته بود می‌نماید که به راستی هراس انگیز است. وی به درستی نتیجه می‌گیرد که «انتشار چنین مطالبی بوسیله دستگاه‌های مسیحی موجب رسوایی است».

مفهوم آزادی و برتری یک دین بر دین دیگر

اما راست را کژانگاشته‌اند تنها پاسخی بر ردیه فیچیکیا نیست. این کتاب مطالب جدیدی درباره نظریات بهائی درباره آزادی، رحم، سیاست و برتری دینی ارائه می‌دهد و بطور مشروح و واضح درباره آنها سخن می‌گوید. بطور مثال در بحث مربوط به برتری دیانتی بر دیانت دیگر توضیح داده شده که نظر بهائی درباره نسبی بودن حقایق دینی به مفهوم بی‌معنی گردیدن تعالیم روحانی ادیان دیگر نیست بلکه تنها نظر بر کهنه شدن قوانین اجتماعی ادیان دارد و آنها را قدیمی و غیر مناسب برای زمان حاضر می‌داند، و تأکید شده است که در دید بهائی حقایق کتاب‌های مقدس و تعالیم روحانی برای همیشه پا برجا می‌مانند. علاوه بر این نویسندگان نشان

می‌دهند که تعالیم دینی ضمن گذر از مکانی به مکان دیگر و از دوره‌ای به دوره دیگر تکمیل می‌گردند.

در مورد آزادی، نویسندگان شرح می‌دهند که کلمه «حریت» مذکور در کتاب اقدس که در برخی ترجمه‌های انگلیسی به آزادی ترجمه گردیده بیشتر به معنی «بی‌بند و باری و افسار گسیختگی» است تا آزادی‌های مرسوم در رژیم‌های دموکراتیک. گلمر و نیز مؤلفان دیگر کتاب خاطر نشان می‌کنند که اطلاع از فحوای انقلاب فرانسه برای درک کامل معنای آزادی در آثار حضرت بهاءالله کمک شایانی می‌نماید. وی این بحث را با گفتاری خردمندانه درباره محدودیت‌های آزادی از دید بهائی به پایان می‌برد. گلمر می‌گوید که این محدودیت‌ها تنها برای جلوگیری از تجاوز به حقوق دیگران نیست بلکه محدودیت‌های آزادی «در ساختارهایی است که از یک طرف بوسیله قواعد بدیهی و مقدماتی روابط انسانی و از طرف دیگر بوسیله اصول ماوراء طبیعی بوجود آمده است». یعنی محدودیت‌هایی قانونی به منظور حفظ بزرگی و شأن انسان. بنا بر این وی می‌گوید: بسیاری از احکام حضرت بهاءالله به منظور حفظ انسان است از نهادهایی که در تضاد با اراده و مقصود خداوند از خلق انسان و مخالف است با مقام‌های بلندی چون «اشرف و اکمل مخلوقات»، «صورت و مثال الهی» و «امانت خداوند»... لذا آزادی، تمسک اخلاقی فرد است به اوامر الهی از روی اختیار. یعنی شخص مؤمن، که تنها در برابر خداوند مسئول است، داوطلبانه احکام او را

عمل می‌کند، و گرچه ظاهراً بی‌معنی به نظر می‌آید، ولی در حقیقت آزادی واقعی است آن آزادی که از تسلیم در برابر اراده‌ی خداوند، که در احکام او تجلی پیدا کرده، بدست می‌آید. این آزادی، آزادی در اطاعت از خدا است.

دفاع از مقام حضرت شوقی افندی

طرح سابقه‌ی حمله به مقام حضرت شوقی افندی بوسیله‌ی هرمان زیمر Hermann Zimmer، یکی از بهائیان که از جامعه‌ی بهائی طرد شده بود، همراه با پاسخ به ایرادات او، برای نخستین بار در این کتاب بوسیله‌ی گلمر به عمل آمده است. زیمر در سال ۱۹۷۳ رساله‌ای علیه اصالت مقام حضرت ولی‌ امرالله نگاشت که در ۳۵۰۰۰ نسخه در تمام دنیا پخش گردید و به بسیاری از کتابخانه‌ها فرستاده شد. گلمر با نهایت قدرت و استادی نشان می‌دهد که حمله‌ی زیمر به مقام حضرت ولی‌ امرالله بی‌اساس و پراشتباهات تاریخی است.

مصون از خطا بودن بیت عدل اعظم،

پژوهش‌های تاریخی

مطالبی که شفر درباره‌ی مصون از خطا بودن بیت عدل اعظم بیان می‌دارد سرآغازی است مهم برای درک این مبحث که او در مقاله‌ی مستقل دیگری به بررسی آن پرداخته است.^۱ وی می‌گوید که مسأله‌ی مصون از خطا بودن تنها محدود است به حوزه‌ی وضع احکام و از هنگام تأسیس بیت عدل اعظم در سال ۱۹۶۳ از هفت مورد تجاوز نمی‌کند. هرگاه گمان گردد که این تحقیق اساسی درباره‌ی مصون از خطا بودن برای شیرین کردن آن در مذاق اهل غرب

است این گمانی است که با آنچه که شفر در جای دیگر کتاب درباره‌ی احکام بهائی و کیفرهای پیش‌بینی شده برای جرائم بحث می‌کند سازگار نیست.

کتاب *واست را کژانگاشته‌اند خواننده را با پژوهش‌های تاریخی وسیعی که درباره‌ی منشأ ادیان بابی و بهائی بوسیله‌ی پژوهشگرانی مانند عباس امانت، حسن موقر بالیوزی، مؤثران مؤمن، Christopher Buck, Juan Ricardo I. Cole, Stephen Lambden, Todd B Lawson, Denis MacEoin, Peter Smith* و دیگران انجام گرفته آشنا می‌کند و وابستگی بین مطالعات خاورمیانه و پاسخ به ایرادات مخالفین امر بهائی را روشن می‌نماید.

علل تأخیر در پاسخ به فیچیکیا

جای شگفتی است که چنین اثری عالی با تأخیر زیاد یعنی پس از چهارده سال که از چاپ کتاب ردیه‌ی فیچیکیا می‌گذشت انتشار پیدا کرد. شفر در دیباچه‌ی کتاب شرح می‌دهد که تصمیم به عدم پاسخگویی تا اندازه‌ای مربوط به نظر برخی از بهائیان بود که مطالب فیچیکیا را شایسته‌ی توجه نمی‌دانستند. در اندیشه‌ی شفر علت دیگر می‌تواند خسته بودن اهل ادیان و سایرین از جر و بحث‌های مذهبی باشد. ولی همانگونه که شفر با نقل یکی از بیانات حضرت بهاءالله، که در زیر می‌آید، خاطر نشان می‌کند نگاشتن رد بر کسانی که علیه امرالله ردیه می‌نویسند از وظایف اساسی اهل بهاء است. بیان حضرت بهاءالله چنین است:

«بر جمیع نفوس حتم است که بررد علی

الله آنچه قادر باشند بنویسند... اگر نفسی در
رَد من رَد علی الله کلمه‌ای مرقوم دارد
مقامی به او عنایت شود که جمیع اهل ملأ
اعلی حسرت آن مقام برند و جمیع اقلام
ممکنات از ذکر آن مقام عاجز و السن
کائنات از وصفش قاصر...»^{۱۱}

علت دیگر تأخیر در پاسخ به حملات
فیچیکیا در عین حال ممکن است مربوط به
عدم توجه به مسائل پژوهشی در جامعه بهائی
آلمان در آن زمان بوده است. هرگاه در آن
جامعه از پیش فرهنگی قوی‌تر از برای دانش
پژوهشی وجود می‌داشت و رساله‌هایی در سطح
عالی درباره امر بهائی به زبان آلمانی نوشته
شده بود (هنگامی که کتاب فیچیکیا انتشار
پیدا کرد حتی یک رساله هم وجود نداشت) در
آن صورت کتابی مانند کتاب فیچیکیا در برابر
آنها رنگ می‌باخت. کتاب راست را کژ
انگاشته‌اند نشان بارزی است از نیاز به توسعه
بیشتر فرهنگ پژوهشی و فواید حاصل از
تحقیقات دانشگاهی درباره تاریخ و تعالیم امر
بهائی.

پیشنهادات برای نشر آینده

هرگاه نویسندگان در پی نشر دیگری از این
کتاب برآیند ممکن است پیشنهادات زیر برای
تجدید نظر در آن مفید باشد. به نظر می‌رسد که
انتقاد از مؤسسه «کلیسای پروتستان» که اقدام
به نشر کتاب فیچیکیا کرد از جنبه گفتگوی بین
الادیان چندان محکم نباشد.
گفتگوی بین دو طرف باید بر اساس علاقه
هر دو به تبادل نظر باشد اما در اینجا به نظر

نمی‌رسد که چنین علاقه‌ای از جانب مؤسسه
نامبرده وجود داشته است. تکرار انتقاد از
فیچیکیا در پایان هر بخش، توضیح واضحات
و برای خواننده انگلیسی زبان چندان خوش
آیند نیست زیرا مطالب کتاب راست را کژ
انگاشته‌اند خود برای نشان دادن کاستی‌های
کتاب فیچیکیا کافی است و لازم به نظر
نمی‌آید که هر بخش از کتاب را با جملاتی
تکراری از قبیل «بنا بر این بار دیگر به اثبات
می‌رسد که مطالب کتاب فیچیکیا تا چه حد
بیجا است» به پایان رساند. بالاخره مناسب به
نظر می‌رسد که برای خوانندگان غیر آلمانی
بخش مختصری درباره هرمان رومر
Hermann Römer (عالم الهیات پروتستان و
نویسنده کتابی در رد امر بهائی در سال ۱۹۱۱
که در خارج از آلمان نفوذ چندانی نیافت) به
کتاب اضافه شود.

بهره‌های جامعه بهائی

از کتاب راست را کژ انگاشته‌اند

از این مطالب جزئی که بگذریم، اهل بهاء
در سراسر جهان از مطالعه این اثر برای ازدیاد
معلومات و گسترش درک خود از آئین بهائی و
در نتیجه تزئید توانایی خویش در تشریح
خردمندانه امری که به آن تعلق دارند و ابلاغ آن
به دیگران بهره‌های فراوان خواهند برد. علاوه
بر این، هم بهائیان و هم دیگران، با خواندن
آن پی خواهند برد که چگونه می‌توان با نظم و
ترتیب به سوء تعبیرهایی که درباره آئین بهائی
بوجود آمده پاسخ گفت.
کتاب راست را کژ انگاشته‌اند در عین حال

Gollmer, *Desinformation als Methode* (Hildesheim, Germany: Gorge Olms Verlag BmbH, 1995).

5- Udo Schshaefer, Nicola Towfigh, and Ulrich Gollmer, *Making the Crooked Straight: A Contribution to Bahá'í Apologetics* (Oxford, UK: Gorge Ronald, 2000)

۶- ترجمه لفظ به لفظ عنوان نشر انگلیسی این کتاب "راست نمودن کژی" است. اما مترجم مقاله حاضر برای آن عنوان زیننده "راست راکژانگاشته اند" که بر گرفته از یکی از الواح حضرت بهاء الله خطاب به مانکجی صاحب نماینده پارسیان هند در ایران است. این عنوانی است که مترجمان عزیز مهد امرالله نیز برای ترجمه فارسی این کتاب که هنوز منتشر نگردیده برگزیده اند.

7- *Making the Crooked Straight*, 780

۸- نامه فیچیکیا به بیت عدل اعظم مورخه ۵ آوریل ۱۹۷۸ که در صفحه ۳ *Making the Crooked Straight* نقل گردیده است.

۹- ظاهراً برخلاف آنچه که نویسنده محترم مقاله ذکر نموده، این بحث درباره آزادی در فصل ۴ کتاب راست راکژانگاشته اند از اودو شفر است نه اولریک گلمر. (یادداشت مترجم)

10- Udo Schaefer, "Infallible Institutions?" in *Reason and Revelation: New Direction in Bahá'í Thought*, ed. Seena Fazel and John Danesh (Los Angeles: Kalimat Press, 2002) 3-37

۱۱- منتخباتی از آثار حضرت بهاء الله (لانگنهاین، آلمان، ۱۴۱ بدیع: لجنة نشر آثار به لسان فارسی و عربی)، ص ۲۱۲، شماره ۱۵۴.

۱۲- منبع اصل این مقاله به زبان انگلیسی چنین است: Seena Fazel, "A Review of Making the Crooked Straight: A Contribution to Bahá'í Apologetics" in *Word Order*, 2004, Vol. 35, No. 3, pp. 11-17

عنوانها در ترجمه فارسی از طرف مترجم اضافه شده است.

توجه بهائیان را به نوع حمله هایی بر امر بهائی و معرفی های نادرستی که در آینده ممکن است از آن به عمل آید جلب می کند و راه های مؤثر پاسخ به آنها را در اختیار می گذارد. البته گاهی نوع این حملات را نمی توان پیش بینی کرد. به طور مثال در سال ۲۰۰۳ جامعه بهائی بریتانیا مجبور شد که به نظریه اشتباه بعضی از روزنامه ها مبنی بر اینکه در دیانت بهائی خودکشی خطا محسوب نمی شود پاسخ گوید. چنانکه خوانندگان ممکن است بخاطر داشته باشند این جریان در مورد خودکشی یکی از دانشمندان بهائی در انگلستان به نام دیوید کلی David Kelly که در دستگاه دولتی کار می کرد پیش آمد.

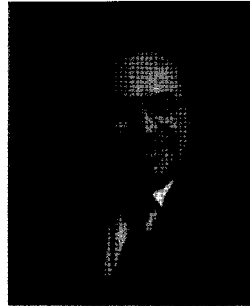
کتاب راست راکژانگاشته اند نشان می دهد که برای آمادگی به حمله های آینده لازم است که در مطالعات بهائی پایه های محکم پژوهش های دانشگاهی را درباره بعضی از مطالب مهم مانند تاریخ، الهیات و فلسفه بهائی هرچه بیشتر گسترش داد. ۱۲ ■

یادداشتها

- 1- William Collins, *Bibliography of English-Language Works on the Bábí and Bahá'í Faiths 1844-1985* (Oxford: Gorge Ronald, 1990) xviii
- 2- William McElwee Miller, *The Bahá'í Faith: Its History and Teachings* (South Pasadena, CA, USA: William Carey Librart, 1974)
- 3- Francesca Ficicchia, *Der Bahá'ismus- Weltreligion der Zukunft? Geschichte, Lehre und Organisation in krotischer Anfrage*, (Stuttgart, Germany: Evangelische Zentralstelle für Weltranschauungsfragen, 1981)
- 4- Udo Schshaefer, Nicola Towfigh, und Ulrich

از گلخن فانی به گلشن باقی

علی بجزستانی بود که در دوران حضرت اعلیٰ با جناب ملا حسین بشرویه یار و همدم بود. سپس به امر حضرت بهاءالله ایمان آورد و به تبلیغ پرداخت و به خدمات گوناگون و دریافت الواح فراوان از ساحت مقدس حضرت بهاءالله و قلم مرکز میثاق مفتخر گردید. تعداد این الواح از دویست متجاوز است.

دکتر ریاض قدیمی

میرزا کوچک خان قدیمی پدر دکتر ریاض هفت اولاد ذکور داشت جنابان عطاءالله، احمد، روحی، شوقی، یوسف، حسین و ریاض. (جناب یوسف قدیمی در سال ۱۳۵۹ شمسی در جریان انقلاب همراه با دیگر اعضاء محفل روحانی ملی بهائیان ایران به شهادت رسید). میرزا کوچک خان قدیمی پس از انقلاب کمونیستی همراه با دیگر بهائیان از عشق آباد به مشهد رفت و در آنجا به ادامه خدمات خود پرداخته سالها عضو محفل روحانی و نماینده مشهد در انجمن شور روحانی بودند و در همان شهر مرحوم گشتند. دکتر ریاض در ۷ دسامبر ۱۹۲۷ (بهمن ماه ۱۳۰۶ شمسی) در عشق آباد به دنیا آمد و کودکی خردسال بود که همراه خانواده ساکن مشهد شد. پس از پایان تحصیلات ابتدائی و صعود پدر از

با درگذشت جناب دکتر ریاض قدیمی در ۱۳ ژوئن ۲۰۰۶ در شهر تورنتوی کانادا جامعه بهائی فارسی زبان شخصیتی کم نظیر و محقق خستگی ناپذیر که تمامی عمرش را در خدمت امر صرف تبلیغ، تدریس و تألیف کتب کرد از دست داد.

دکتر ریاض قدیمی به خانواده‌ای با بیش از یک قرن و نیم خدمت و عبودیت به آستان امر الهی وابسته بود و این سنت را تا دم آخر زندگانی با شیفگی و وارستگی دنبال کرد. مادر ایشان دختر جناب حاجی ابوطالب عشق آبادی بود که به دریافت الواح فراوان از ساحت حضرت عبدالبهاء مفتخر شد. پدر او جناب میرزا کوچک قدیمی بزرگ خاندان قدیمی، فرزند جناب ملا

مشهد به طهران آمد و تحت کفالت برادر بزرگ خود جناب دکتر یوسف قدیمی دوره دبیرستان را ادامه داد. در سال ۱۰۰ بدیع که احباء به امر حضرت ولی امرالله مأمور مهاجرت به نقاط گوناگون شدند ایشان با رها کردن تحصیلات به دهات طالقان و قریه گته ده که منطقه ای کوهستانی و سخت گذر بود مهاجرت کرد و نخستین کلاس های بهائی را در آنجا ترتیب داد که دیگر چنین روندی قطع نشد و قریب ۶۳ سال در ایران و انگلستان و کانادا ادامه یافت.

پس از چندی به دستور محفل روحانی طهران برای پایان دادن به تحصیلات دبیرستانی به طهران بازگشت. پس از موفقیت در کنکور دانشکده پزشکی، هم زمان به خاطر فقر مالی، وارد دانشکده افسری شد و در حین خدمت افسری غروب های پنجشنبه تا غروب جمعه با دوچرخه برای حضور در کلاس های بهائی به شهریار و قریه بابا سلمان می رفت و چند سال نیز در تابستان ها به یزد و اراک و فراهان رفت و کلاس های امری دخترانه و پسرانه تشکیل داد. در طهران نیز با فعالیت در تشکیلات و برپا داشتن جلسات تبلیغی به خدمت قائم بود.

یکی از برجسته ترین خدمات دکتر قدیمی در ایران تشکیل کلاس های سخنوری در طهران بود که با برنامه ای منظم در سطحی بالا تشکیل شد و بزودی محل تجمّع بسیاری از جوانان، و کانونی برای آموزش تعالیم بهائی به نوعی عمیق و تازه گردید. از میان آن جوانان، شخصیت های برجسته و ممتازی برآمدند که نسل بعدی خادمین و مهاجرین را تشکیل دادند. برخی به تحقیق و پژوهش رو آوردند. بیشتری راهی میادین مهاجرت شدند، و ۹ تن نیز پس از انقلاب اسلامی به

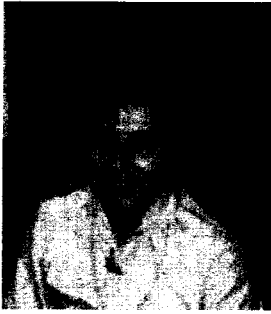
افتخار شهادت رسیدند.

دکتر قدیمی در تمام این احوال جلسات تبلیغی خود را نیز با پشتکار ادامه می داد و از آنها خاطرات شیرین و فراموش نشدنی داشت. از جمله یکی از مبتدیانش که ایمان آورده بود تقاضا کرد که دکتر قدیمی در چند جلسه با آقای راشد از علمای اسلام ملاقات کند. آن ملاقات ها موجب تزیید ایمان مبتدی به آیین حضرت بهاءالله گردید. دکتر قدیمی چهار سال عضو محفل روحانی بهائیان طهران و ۱۵ سال عضو محفل روحانی ملی بهائیان ایران بود و در آن مقام نیز به خدمات بزرگی نائل آمد.

دکتر ریاض قدیمی در سال آخر طب بود که با خانم مهین صحیحی که خانمی بسیار خوش خلق و متحمل و مهربان و خوش قلب و دانا بود ازدواج کرد. متأسفانه همسر عزیزش در آوریل سال ۱۹۸۰ در انگلستان درگذشت و او را در غمی بزرگ فرو برد. فرزند ایشان جناب ژیان قدیمی پس از دیپلم دبیرستان به مهاجرت افریقا و پس از دریافت لیسانس اقتصاد و مدیریت به مهاجرت ژاپن رفتند و هم اکنون نیز در آنجا مقیم می باشند. دکتر قدیمی چندین ماه پیش از انقلاب اسلامی با درجه سرتیپی از خدمت ارتش بازنشسته شد و قصد مهاجرت برمودا داشت ولی مقرر شد که در انگلستان کلاس هایی شبیه کلاس های ایران دایر نماید و خود نیز به تکمیل زبان انگلیسی پردازد که به هر دو آن کار موفق شد. پس از صعود همسر، معهد اعلی از ایشان خواستند که به کانادا بروند و کلاس ها را در آنجا دایر نمایند. در طی سال های اقامت در کانادا ۹۸ سمینار دو ساعته برای بهائیان تورنتو تشکیل داد و شصت سفر هم برای تشکیل کلاس های سه روزه

به شهرهای مختلف کانادا داشت.

مقالاتی آنچنان که باید به بزرگداشت و بررسی خدمات تربیتی و علمی دکتر ریاض قدیمی پردازیم.

ملوک متحده (مقبل)

خانم ملوک متحده (مقبل) در سال ۱۹۱۶ میلادی در همدان در خانواده‌ای بهائی متولد شد و پس از طی مدارس ابتدائی همراه خانواده خود به طهران عزیمت نموده و سپس با آقای عبدالله متحده ازدواج کردند، ایشان صاحب ۳ فرزند بودند. سال‌های مختلف در طهران و شمسوار اقامت داشتند تا اینکه در سال ۱۹۷۸ به شهر اسلو در نورژ مهاجرت نمودند و مدت ۲۰ سال در آنجا مقیم بودند. ایشان خانمی بودند خادم، با محبت و دوستدار مردم و حبّ جمال مبارک مزین زندگی ایشان بود. در تمام مدت اقامت خود چه در ایران و چه در نورژ به فعالیت‌های امری مشغول بوده و منزل ایشان صمیمانه به روی همه باز بود. در سال ۱۹۹۹ پس از صعود همسر خود به کشور لوکزامبورگ نقل مکان نمودند و تا پایان عمر در آنجا اقامت داشتند و در ۱۸ جولای ۲۰۰۶ به همسر و دو فرزند خود در عالم باقی پیوستند. از ساحت بیت العدل اعظم الهی پیامی واصل که در اعیان مقدّسه برای ارتقاء روح ایشان دعا می‌نمایند. ■

یکی از بارزترین خدمات دکتر قدیمی تألیف کتاب‌هایی است که مورد استقبال احباء قرار گرفته و برخی از آنها چندین بار تجدید طبع شده است. دکتر قدیمی تا پیش از آشنایی با کامپیوتر تمام متن کتاب را با بهره‌مندی از خط خوشی که داشت با دست می‌نوشت و پس از آنکه استفاده از کامپیوتر رواج یافت با همتی راسخ درصدد به کار گرفتن آن برآمد. برخی از آن کتاب‌ها عبارتند از: *گنزار تعالیم بهائی، نبذهای از نصوص مبارکه دربارهٔ خصائل اهل بهاء و فرائض اصحاب شور، جمال ابهتی، حضرت بهاءالله، سلطان رسل حضرت اعلی، سید رسل حضرت محمد، اسلام و مذاهب آن، تاریخ ادیان، مجموعه‌هایی از فرهنگ لغت‌های فارسی عربی که سرانجام منجر به تألیف ریاض اللغات گردید که فرهنگ مفصل عربی به فارسی است. اکنون ۸ مجلد آن منتشر گردیده و قرار است بنا به وصیت آن مرحوم بقیهٔ کار توسط جناب امرالله همت که از شاگردان ایشان از زمان کلاس‌های ایران هستند و شایستگی کامل برای اتمام این کار را دارند به پایان برسد. زحمت طبع و نشر کتاب‌های دکتر قدیمی با آقای مهندس کامران نجاتی بوده که اجرشان مأجور باد.*

دکتر ریاض قدیمی در ۱۳ ژوئن ۲۰۰۶ در تورنتو به ملکوت الهی صعود نمود. بیت عدل اعظم فقدان این خادم خستگی‌ناپذیر امر الهی را تسلیت گفته و خدمات برجستهٔ او را ستوده‌اند.

پیام بهائی صعود این خادم ارزنده و پرازندهٔ آیین الهی را به فرزندشان جناب ژیان قدیمی و دیگر اعضای خانوادهٔ قدیمی تسلیت می‌گوید. امیدواریم در یکی از شماره‌های آینده طی

نامه های خوانندگان

♦ جناب رحمت الله بدیعی از هلند به دنبال مطالبی که در شماره ۳۱۶ این مجله درباره بستن مدرسه تربیت از بیانات ایادی امرالله جناب فروتن درج گشته بود شرحی ارسال داشته‌اند که از لطفشان سپاسگزاری می‌کنیم. این شرح بر اساس خاطرات آقای جواد قوچانی از خاطرات جناب ذکرالله خادم ایادی امرالله از ایام تشریفشان در محضر حضرت ولی امرالله است که متأسفانه چون روایات زائرین است و مستند تاریخی ندارد از آوردن آن در مجله معذوریم.

♦ آقای یدالله کائدی رساله کوچکی در ۴۱ صفحه تحت عنوان "تاریخچه ساختمان حظیره القدس مرکزی ایران" نوشته و توسط آقای عادل شفیع پور برای مجله فرستاده‌اند که از لطفشان کمال امتنان را داریم. این ساختمان و محوطه وسیع آن اکنون به تصرف عدوانی اولیای امور در آن کشور قرار گرفته و آگاهی به سوابق این بنا کمال اهمیت و فائده را حائز است. خرید زمین آن مؤسسه در سنه ۱۳۰۵ شمسی صورت گرفت و واسطه عمل جناب سیاوش سفیدوش بود. اولین سنگ بنای ساختمان در اردیبهشت ماه ۱۳۱۰ شمسی نصب شد (به دست جنابان حاجی غلامرضا امین امین و آقا میرزا ولی الله خان ورقا) و بزودی ساختمان تکمیل و گنبد آن هم به همت جناب

علی آقا حدّاد و دو فرزندشان عباس آقا و اکبر آقا ساخته و نصب گردید. در فتنه فلسفی گروهی سر باز روز ۱۶ اردیبهشت ۱۳۳۴ حظیره القدس را اشغال کردند. پس از چندی جریان کلنگ زنی و تخریب گنبد حظیره القدس آغاز گردید که اولین کلنگ‌های آن را تیمسار باتمانقلیچ زد در حالیکه تیمسار تیمور بختیار کنار او ایستاده و خبرنگاران و عکاسان از ایشان عکس می‌گرفتند این اقدام مورد تقدیر علمای اسلام قرار گرفت و از شاه سپاسگزاری کردند. پس از چند سال ساختمان حظیره القدس بار دیگر به اختیار بهائیان درآمد و کمابیش مورد استفاده بود تا دوران انقلاب اسلامی که بار دیگر این بنا غصب شد.

اقدامات ضدّ بهائی فلسفی جز تصرف حظیره القدس پی آمدهای دردناک دیگری داشت چون قتل مرحوم رضائی مستحفظ ساختمان، تخریب قسمتی از بیت مبارک شیراز و منزل جناب خال که محل تولد حضرت اعلی بوده است، و شهادت ۷ نفر در هرمزک یزد.

♦ جناب عنایت الله تجلی (همايون) که خوشبختانه به ماشین فاکس دسترس دارند منظمأ از آثار طبع سرشارشان قصائدی مفصل برای مجله ارسال می‌فرمایند که موجب نهایت امتنان است ولی با کمال تأسف به علت محدودیت جا و فضا، مجله از درج همه آنها

معذور است. قصیده آخرین ایشان با این ابیات آغاز می‌شود:

چنان صبا به سرکوی تو گذر کردم
به کعبه دل جانانم سفر کردم
دل رمیده خود را کشیده در زنجیر
به پای عهد تو بنشستم و خطر کردم
ز هر چه بود بدنیا گذشته‌ام چون برق

طواف کوی تو چون گردش قمر کردم
♦ جناب شهاب‌الدین مظلومی این اشعار را از جد گرامی خود جناب عبدالعلی متخلص به شهاب مظلومی معروف به معلم فرستاده و می‌نویسند حضرت ولیّ عزیز امرالله در مطلع توقیعی ایشان و اشعارشان را مورد عنایت قرار داده‌اند و سپس جد ایشان این ابیات را سروده‌اند. از این اشعار معلوم می‌شود دبستانی که ایشان برای اطفال خصوصاً یتیمان تأسیس کرده بودند مورد تشویق و تأیید حضرت ولیّ امرالله قرار گرفته است:

ای که پیک عشقت آمد سوی جانان چون نسیم
خواند اشعار تو غصن عهد با وجه بسیم
در بساط قرب و بزم وصل یار ماه رو
کرد ذکرت از لب چون لعل با فضل عمیم
کان حبیب عهد حق کرده دبستانی بیا

از برای نونهالان خاصه اطفال یتیم
♦ جناب ضیاءالله جابری پس از نقل بیت زیر از مولوی مرقوم داشته‌اند که یکی از احبای تازه تصدیق افغانستان که یک ژنرال ارتش دوران حکومت نجیب‌الله بوده در زمان اقامت خود در پیشاور به کارقالی بافی مشغول بود. ایشان است که چون به امر مبارک آشنایی حاصل نمود شوریده گشت و ابیاتی بر وزن بیت مولانا

جلال‌الدین محمد بلخی انشاء نمود. با تشکر از آقای جابری چند بیت از آن را می‌آوریم.

بی همگان بسر شود بی تو بسر نمی‌شود
داغ تو دارد این دلم جای دگر نمی‌شود
عشق بها زجان و دل هیچ بدر نمی‌شود
رفته زکف قرار دل بی تو به سر نمی‌شود
عشق تو در سرشت من، راه تو سرنوشت من

درد و غمت بهشت من، بی تو به سر نمی‌شود
مظهر نور حق تویی، شعله طور حق تویی
نفسه صور حق تویی بی تو به سر نمی‌شود
من بتو دل چو بسته‌ام، سلسله‌ها شکسته‌ام
از همگی گسسته‌ام، بی تو به سر نمی‌شود

رفته دلم به دام عشق، باده بده زجام عشق
پخته بکن تو خام عشق، بی تو به سر نمی‌شود
قطره بدم چویم شدم، بیش شدم نه کم شدم
با تو چو جام جم شدم، بی تو به سر نمی‌شود
♦ خانم لیدا حکیمان (سوئد) طی نامه‌ای نام افرادی که در عکس تاریخی در شماره ۲۵۷ آوریل ۲۰۰۱ صفحه ۴۴ درج گردیده مرقوم داشته‌اند که به شرح زیر می‌باشند:

ردیف جلو نشسته: ۱- طفل احتمالاً فروغ بهبهانی ۲- خانم رخساره طاهری (نبیل زاده). از راست به چپ: ۳- خانم ناطق (همسر ملاً محمد ناطق و مادر شهید بهیه خانم نادری).

ردیف وسط نشسته: ۱- منیره خانم نبیلی (تندر)
۲- عصمت خانم نیک اندیش. از راست به چپ: ۳- خانمی معروف به عمه خانم (عمه خانم تاج سینائی) ۴- عزیزه خانم نبیل زاده (مادر منیره خانم شماره ۱ ب. ۵- خانم اختر الزمان صدر. ردیف ایستاده: ۱- خانم ربابه بهبهانی ۲- خانم کبری حکیمان (مادر ۲ شهید

جلال و رحمت الله حکیمان. از راست به چپ:
 ۳- خانم ربابه رجب زاده ۴- خانم طوبی نفیسی
 (دختر خانم نیک اندیش). قالیچه‌ای که در
 عکس دیده می‌شود توسط خانم ناطق بافته
 شد و از طرف لجنه ترقی نسوان کرمان تقدیم
 اراضی مقدسه و ارسال گردید. چهارگوشه این
 قالیچه چهار دسته گل بطرز برجسته و بسیار
 زیبایی بافته شده بود. عکس مربوط به سال
 ۱۳۱۱ شمسی می‌باشد. این اطلاعات را خانم
 صالحه رجب زاده (حکیمان) لطف کرده‌اند.

♦ از آقای عنایت تجلی که در شعر همایون
 تخلص می‌کنند و صاحب اشعار بسیار هستند،
 تقاضا کردیم شرح احوال خود را بنویسند که
 ذیلاً قسمتی از نامه ایشان برای اطلاع
 خوانندگان عزیز نقل می‌شود:

نامم عنایت الله تجلی (همایون) در قریه
 حسین آباد فراهان اراک در هفدهم اسفند ماه
 ۱۳۰۹ شمسی متولد و تا بیست و پنج سالگی
 در همان شهر مورد آزار دشمنان امرالله بودم.
 پس از آن به طهران عزیمت و در وزارت اقتصاد
 مشغول به کار شدم. تحصیلات ابتدائی کمی
 در آنجا داشتم ولی از مطالعه کتب امری غفلت
 نکرده بیشتر کتاب‌های امری می‌خواندم یعنی
 مدرسه زفته باسواد و به نام کارمند با معلومات
 آنجا معروف بودم.

در سال ۱۳۳۸ به ساری منتقل شدم و مورد
 لطف و عنایت احباء بودم و در آنجا بود که به
 شعر پرداختم و در اندک مدتی اشعارم قابل
 قبول جامعه بخصوص دوستانم شادروان روحی
 روشنی و جناب بدیع الله ایمانی شد.

از همسر فرشته شهریاری سه فرزند دارم که

همگی مؤمن به امرالله هستند. پس از انقلاب
 پاکسازی شدم و اکنون یازده سال است که
 مهاجر اجباری استرالیا می‌باشم. بنده اشعار
 فراوانی در انواع مختلف شعر، بیشتر از بیست
 هزار بیت دارم، نه جلد از آنها را جمع آوری و
 چند جلد جزوه و رساله نیز نوشته‌ام که رهپویان
 ملکوت، شرح حال شهدای اخیر یکی از
 آنهاست و محفل ملی استرالیا مشغول چاپ آن
 هستند.

♦ جناب محزون از پرت استرالیای غربی
 اشعاری در ستایش مجله به صرف لطف سروده
 و فرستاده‌اند که چند بیت آن، چون پیام
 نوروزی منظوم ایشان درج نشد، ذیلاً آورده
 می‌شود:

سلامی و درودی و ثنائی

فرستم سوی پیغام بهائی

سوی یاران که اندر کار و کوشش

مطالب گرد کرده با پژوهش

همه پر محتوی از بهر یاران

چه در غربت چه اندر خاک ایران

من این عبد ضعیف زار محزون

برم لذت از آن بی چند و بی چون

♦ خوانندگان عزیز لطفاً اغلاط زیر را در شماره
 ۳۲۲-۳۲۱ این مجله تصحیح فرمایید:

ص ۸- سطر ۶ ستون اول: آرام باید باشد اقدام.

ص ۱۰۹ سطر ۴ ستون دوم: کیه باید باشد

کتیبه. ص ۶۱ سطر ۷ ستون دوم: تارج باید باشد

تاراج. ص ۱۱۳ پارگراف ماقبل آخر و آخر

تکبراری است. از این اشتباهات پوزش

می‌خواهیم. ■

پیام بهائی
نشریه ماهانه محفل روحانی ملی
فرانسه برای بهائیان
*

سال بیست و هشتم، شماره دهم
شماره پیاپی ۲۲۳
شهرالمشیه تا شهرالعلم ۱۶۳
مهر-آبان ۱۳۸۵
*

نشانی هیأت تحریریه برای ارسال
مقالات، نامه‌ها و پیشنهادات
P.O. Box 511
1211 Genève 12, Switzerland
*

نشانی برای ارسال حق اشتراک، نامه‌های
مربوط به اشتراک و تغییر نشانی

Payám-i-Bahá'í

B. P. 9

06240 Beausoleil, France

Fax: 33-493-784418

حق اشتراک سالیانه برای کشورهای اروپایی ۵۰
یورو، و برای خارج از اروپا ۵۵ یورو است و یا معادل
آن به سایر ارزها.

چگونگی ارسال مبلغ اشتراک:

۱- توسط نمایندگان ما ۲- با حواله پستی ۳- چک
بانکی به یورو به حساب یک بانک فرانسوی در
وجه پیام بهائی ۴- مشترکین امریکا با ارسال چک
دلاری به دفتر امور ایرانیان در شیکاگو ۵- با کارت
اعتباری Visa به یورو ۶- مستقیماً توسط بانک
خودتان به شماره حساب زیر با ارسال رسید و نام
خود به نشانی ما:

Payám-i-Bahá'í

IBAN FR76 30003 01500-00037261910-30

Bank Société Générale

8 Ave. J. Medicin

06000 Nice, France

Adresse Swift: SOGEFRPP

کلیه اشتراک‌ها در اول هر سال میلادی
تجدید می‌گردد.

Payám-i-Bahá'í

Publié par l'Assemblée spirituelle

Nationale des Bahá'is de France

دوره مطالعه منشورات

صادر از مرکز جهانی بهائی

مؤسسه فرهنگی دپورت هلند

جمعه ۱۳ اکتبر تا یکشنبه ۱۵ اکتبر ۲۰۰۶

مواضيع مورد مطالعه سال ۲۰۰۶ نقش و
مأموریت هیکل مبارک حضرت ولی امرالله در
عالم و آثار مبارکه ایشان همراه با مطالعه دو اثر
ایشان:

ظهور عدل الهی وقد ظهر يوم الميعاد

سخنرانان: جنابان دکتر شاپور راسخ و دکتر
وحید رافتی

کنسرت شنبه شب: استاد رحمت‌الله بدیعی و

خانم پریسا بدیعی

شروع برنامه ساعت ۱۱ صبح روز جمعه ۱۳
اکتبر و پایان برنامه ساعت ۵ بعد از ظهر روز
یکشنبه ۱۵ اکتبر. دپورت از ساعت ۹ صبح روز
جمعه آماده پذیرش شرکت کنندگان می‌باشد.

نشانی:

Conference Centre de Poort

Biesselstsebaan 34

6561 KC Groesbeek - Holland

ثبت نام از طریق مستقیم با یکی از نشانی‌های
الکترونیکی مؤسسه دپورت:

E. Mail: evenementen@depoort.org

www.depoort.org

Tel: +31 24 379 1204

Fax: +31 24 397 1745

لجنة ملی تزئید معلومات و معارف امری به زبان
فارسی در هلند اعظمی و ایمانی.

تلفن‌ها:

+31 71515 5413 / +31 79 341 6434

انجمن ادب و هنر ایران - شعبه لندن از ۲۶ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۰۶

دوره حیات و خدمات دو تن از درخشانترین چهره‌های تاریخ امر

جنابان اسم الله اصدق و ابن اصدق

سخنرانان به ترتیب سخنرانی: دکتر وحید رأفتی حیات و خدمات جناب اسم الله اصدق، الواح نازله به اعزاز ایشان و آثار قلمی. مینو معارفی (خدا دوست) حیات و خدمات جناب ابن اصدق. شفیقه فتح اعظم خاطراتی از تشرف خانواده ابن اصدق به حضور حضرت عبدالبهاء و حضرت ورقه علیا. دکتر مینو فوادى تاریخ دیانت بهائی در خراسان. دکتر فرح دوستدار نقش دین از نظر متفکران زمان حاضر. هوشمند فتح اعظم در ستایش زبان فارسی و سخن و گفتگوی آزاد. دکتر رضا قاسمی تمثیل در مثنوی مولوی. دکتر شاپور راسخ پدیده جهانی شدن از دیدگاه آیین بهائی. دکتر مظفر یوسفیان مروری بر مقررات مدنی و جزائی کتاب اقدس. مهندس بهروز جباری تنهایی شاعر عارف. خانم شیرین رضویان تاثیر نیایش بر روان انسان.

کلاس‌های آموزش فارسی به نونهالان: زیر نظر خانم فردوس روشنکه (ثابت ایمانی)

موسیقی: هنرمندان رحمت الله بدیعی، پریسا بدیعی، مهسا و مرجان وحدت، حمید راستی

محل برگزاری کنفرانس: Hilton Watford- Elton Way Watford WD25 8HA:

هزینه‌ها: نام‌نویسی (فقط برای تمام دوره) ۴۰ پاوند - ۹ وعده غذای ایرانی ۷۰ پاوند - هتل با

صبحانه برای اطاق یک تخته شبی ۵۵ پاوند، دو تخته شبی ۶۵ پاوند.

ترتیب ثبت نام: (۱) لطفا اطلاعات زیر را با نامه یا تلفن و فکس یا ئی میل به نشانی‌هایی که در زیر آمده است ارسال دارید. نام و نام خانواده متقاضی و همراهان - نشانی دقیق محل اقامت همراه با تلفن فکس و یا ئی میل خودتان - تاریخ ورود و خروج از هتل. پس از دریافت این اطلاعات نشانی کامل هتل هیلتون واتفورد و اطلاعات ضروری دیگر برای شما فرستاده می‌شود. (۲) نحوه پرداخت مخارج: دوستانی که با کارت اعتباری می‌پردازند همراه با تقاضای ثبت نام لطفا نام کارت، نام صاحب کارت مطابق آنچه در کارت آمده، شماره کارت و تاریخ انقضاء را حتما مرقوم دارند. پرداخت با چک: فقط با چک بانک‌های انگلیس در وجه Baha'i Society for Persian Arts and Letters مرقوم و به همراه اطلاعات دیگر به نشانی زیر ارسال گردد. پرداخت نقدی: روز ثبت نام در محل کنفرانس.

Baha'i Society for Persian Arts and Letters

Tel/Fax +44208950 9027 e-mail: farahmand@onetel.com

نشانی برای ارسال تقاضای ثبت نام:

18 Elstree Road, Bushey health, Herts, WD23 4GG UK